



# วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

## Quality of Life and Law Journal

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

Vol. 19 No. 2 July - December 2023

ISSN 1686-9443

E-ISSN 2730-3195

### รายงานวิจัย

- ❖ องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจในสถานการณ์ปัจจุบัน  
รัชฎาพร เกตานนท์ และพ.ต.อ.หญิง ภัทราภรณ์ จุฬะปีตะ
- ❖ ความเป็นไปได้และแนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยการใช้เทคโนโลยี:  
ศึกษากรณีการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย  
กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์

### บทความวิชาการ

- ❖ ธรรมาภิบาลสำหรับผู้นำในยุคดิจิทัลกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข  
สกล สกกุลกล้า และชญาสินี ศรีภักระโทก
- ❖ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ  
กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล  
วราภรณ์ รุจิระวาณิช และวาสิณี มีวัฒนะ





## สโมสรรเรือพายชิราวุธานุสรณ์

สโมสรรมีวัตถุประสงค์ก่อตั้งเพื่อ

- ๑) เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดกิจการเรือพายและลูกเสือไทย รวมถึงแสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์พระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- ๒) เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทรงมีพระชนมายุครบ ๘๔ พรรษา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒
- ๓) เพื่อให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนกระบวนการลูกเสือและกิจการของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- ๔) เพื่อศึกษาและรวบรวม บทความ งานพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดเรือพายและลูกเสือไทย
- ๕) เพื่อเป็นการให้ความรู้และเผยแพร่กิจการเรือพายและลูกเสือไทย ให้เป็นที่รู้จัก กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- ๖) เพื่อส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการให้มีความทันสมัย ประยุกต์ใช้กับลูกเสือได้ในยุคโลกาภิวัตน์



### “กล้วยไม้สิงโตเจ้าฟ้าเพชรรัตน”

เป็นกล้วยไม้คู่ผสม ที่นายภวพล ศุภนันถนนานนท์ ผู้เลี้ยงและนักเพาะพันธุ์พืชและสัตว์น้ำสมัครเล่น ได้ดำเนินการผสมพันธุ์กล้วยไม้ระหว่างสิงโตแคลปโตเนนซ์ (Bulbophyllum claptone) และสิงโตปาละวัน (Bulbophyllum palawanense) เมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ จนได้กล้วยไม้คู่ผสมพันธุ์ใหม่ของโลก เมื่อความทราบฝ่าพระบาท สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระอนุญาตให้เชิญพระนามมาตั้งเป็นนามกล้วยไม้คู่ผสมใหม่นี้ว่า กล้วยไม้สิงโตเจ้าฟ้าเพชรรัตน โดยทรงพระกรุณาโปรดให้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ เสด็จออกแทนพระองค์ ณ วังรื่นฤดี สุขุมวิท ๓๘ ประทานพระวโรกาสให้ นายชัชพล ไชยพร ข้าราชการบริพาร นำนายภวพล ศุภนันถนนานนท์ ฝ่าถวากกล้วยไม้คู่ผสมนี้ แต่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งในวันเดียวกันนี้ สมาคมพืชสวนอังกฤษ ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนกล้วยไม้คู่ผสมดังกล่าวในนาม “Bulbophyllum Princess Bejaratana”

พระนามและพระบารมีของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ย่อมยังให้ประชาชนได้หันมาสนใจกล้วยไม้สกุลนี้กันมากขึ้น เมื่อมีคนสนใจและนิยมกล้วยไม้สกุลนี้กันอย่างแพร่หลายแล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรรายอื่นๆ หันมาช่วยกันพัฒนากล้วยไม้สกุลนี้ให้เป็นกล้วยไม้สกุลหลักอีกสกุลหนึ่ง ในการทำรายได้เข้าประเทศต่อไปในอนาคต รวมถึงเป็นขวัญกำลังใจสำหรับผู้พัฒนาพันธุ์กล้วยไม้สกุลนี้ และเป็นจุดเริ่มต้นให้ประชาชนหันมาสนใจกับทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการเจริญรอยพระยุคลบาท สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ ผู้สืบทอดพระทัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกสถานหนึ่งด้วย



# วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ISSN : 1686 - 9443 / E-ISSN 2730-3195

“เป็นวารสารที่มุ่งเน้นเฉพาะวิชาการทางด้านสังคมสุขภาพและคุณภาพชีวิต รวมถึงวิชาการทางด้านกฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสหวิทยาการและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสรรค์สร้างสังคมสุขภาพะ”

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ผลงานวิจัย ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในทางวิชาการ ด้านกฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสหวิทยาการและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสรรค์สร้างสังคมสุขภาพะ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นทางด้านสังคมสุขภาพและคุณภาพชีวิต รวมถึงวิชาการทางด้านกฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสหวิทยาการและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสรรค์สร้างสังคมสุขภาพะ ของคณาจารย์ นักวิชาการทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาทั้งภายใน และภายนอกสถาบันได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
4. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของวารสารวิชาการ
5. เพื่อให้เป็นเอกสารประกอบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

## คณะที่ปรึกษา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมฺพโร)  
ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร  
ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย  
ศาสตราจารย์นายแพทย์สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล  
ศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. ชินธุสร สวัสดิวัตน์  
ศาสตราจารย์ ดร.รัศมีดาร่า ทุ่งสวัสดิ์  
ดร.หิมาลัย ผิวพรรณ

## บรรณาธิการ

นางสาวสกวพร สุทธิสุข

ผู้ช่วยบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ เปี้ยคนอก

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

|  |   |
|--|---|
| <b>กองบรรณาธิการ</b> ศาสตราจารย์ ดร.พนอเนื่อง สุทัศน์ ณ อยุธยา<br>รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.ดร.พงศ์กุลธร โรจน์วีรุพห์<br>รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์<br>รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณรา ชื่นวัฒนา<br>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณภูมิ สามัคคีคารมย์<br>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตฤญา โรจน์ทั้งคำ<br>รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ไตลังคะ<br>ดร.สุภัทรา กรอุไร<br>อาจารย์มณิสรา จุลสมัย<br>นายสุรพล ศุขอัจะสกุล<br>นายสรภพ แต่สุวรรณ<br>นายจักรพงษ์ ทัพหปริญญา<br>นางสาวอิสริยาศิริ พยัคติกุล<br>นายคำรณ โชนะโชติ<br>นางสาวอุษราณ์ ไทยวัฒน์<br>นางกรณัญฐ์ รักรไคร่ | มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา<br>โรงเรียนนายร้อยตำรวจ<br>มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต<br>มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา<br>มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์<br>มหาวิทยาลัยมหาสารคาม<br>มหาวิทยาลัยปทุมธานี<br>ศาลยุติธรรม<br>มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต<br>ศาลยุติธรรม<br>สพฐ. ประถมศึกษาบุรี<br>การประปาส่วนภูมิภาค<br>กระทรวงพาณิชย์<br>มหาวิทยาลัยมหิดล<br>สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา<br>บริษัท เอ็นดีเอส โฮลดิ้ง จำกัด |
|--|---|

|                   |   |
|-------------------|---|
| <b>ฝ่ายจัดการ</b> | นางสาวสกวพร สุทธิสุข  |
| <b>เจ้าของ</b>    | สโม่สรเสื่อป่าวชิราวุธานุสรณ์   |
| <b>สำนักงาน</b>   | 38 ถ.วัดโพธิ์ไพโรจน์ ตำบลโพธาราม<br>อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120 |
| <b>กำหนดออก</b>   | ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม - มิถุนายน) , (กรกฎาคม - ธันวาคม)                 |

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย  
อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)  
ซึ่งผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI



ทุกบทความได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน  
ก่อนลงตีพิมพ์ในวารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

☆ บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ในวารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย  
เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ สโมสรเสื่อป่าวชิราวุธานุสรณ์ และ  
กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

☆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกบทความเพื่อการศึกษา  
แต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนสมบูรณ์

☆ ท่านที่ประสงค์จะส่งบทความวิชาการ ผลงานวิจัย ข้อคิดเห็น  
ทางวิชาการลงตีพิมพ์วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย กรุณาส่งมาที่  
สโมสรเสื่อป่าวชิราวุธานุสรณ์

# ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review)

ศาสตราจารย์คลินิกนายแพทย์วิรุณ บุญนุช

มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรสมัน พงษ์นิพนธ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ พลายน้อย

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา กงตาล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ สิงห์สุริยา

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.ดร.กิตติธเนศ เลอวงค์รัตน์

กองบัญชาการการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัช บวรสมพงษ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พลเรือโท นพ.วิชัย มนต์ศิริวิทยา (ร.น.)

กรมการแพทย์ทหารเรือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพ.ประยงค์ เต็มขวลา

วิทยابันติตตเวศน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปริดา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิพพล มหาอาษา

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรุษกร โตรัตน์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภณ์ ชมชื่น

วิทยาลัยเชียงราย

ดร.ชวลิต หมั่นนุช

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.มาสริน ศุกลปักษ์

วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ดร.วาณิชชา จันทสระ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

อาจารย์สุจิตรา ฟุ้งเฟื่อง

วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ดร.วศิน พิพัฒน์ฉัตร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อติวัฒนสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ มาลี พงษ์พงศา

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.หญิง ดร.พัชรา สิ้นลอยมา

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัตร พลายน้อย

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท วงศ์สุรวัฒน์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประธาน วัฒนวานิชย์

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ชุมนะ รุ่งปัจฉิม

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รองศาสตราจารย์ พินิจ ทิพย์มณี

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.เพชร สันทัด

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

พลโท ดร.วีระ วงศ์สรรค์

ข้าราชการบำนาญ กองบัญชาการกองทัพไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร วรบำรุงกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ต. ดร.วิช สุตสาคร

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐนนท์ศักดิ์ บวรนนท์กุล

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชฎาพร เกตานนท์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ไชยสังข์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธา ทริมเทพธิป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ดร.เอกพงษ์ สารน้อย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ดร.วิสิทธิ์ มะณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ดร.วรานิชฐ์ ลำไย

สถาบันพระบรมราชชนก

นายดิเรก สายสิริวิทย์

ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการติดตามประเมินผล

และนิตยการศึกษา สพม นนทบุรี



## บทบรรณาธิการ

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย ฉบับนี้เป็นปีที่ 19 เล่มที่ 2 ในฉบับนี้มีบทความที่น่าสนใจจำนวน 4 เรื่อง เป็นรายงานวิจัย 2 เรื่อง และบทความวิชาการ 2 เรื่อง ซึ่งนักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา และนักวิจัยต่างๆ ล้วนให้ความสนใจต่อการศึกษารายงานในประเด็นด้านกฎหมายและคุณภาพชีวิต เช่นเรื่อง “องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจในสถานการณ์ปัจจุบัน” “ความเป็นไปได้และแนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยการใช้เทคโนโลยี: ศึกษากรณีการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย” “ธรรมาภิบาลสำหรับผู้นำในยุคดิจิทัลกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข” และ “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล” เพื่อให้ผู้อ่านได้เลือกศึกษาตามความสนใจ และขอขอบพระคุณคณะที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) ที่กรุณาประเมินคัดกรองบทความวิจัย/บทความวิชาการ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงบทความวิจัย/บทความวิชาการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระของบทความที่วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมายได้นำเสนอไปนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านเพื่อเปิดมุมมองแนวคิดในการศึกษาพัฒนางานวิจัยของท่านต่อไปในอนาคต

กองบรรณาธิการ



# สารบัญ

## รายงานวิจัย

- ❖ องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจในสถานการณ์ปัจจุบัน  
รัชฎาพร เกตานนท์ และพ.ต.อ.หญิง ภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ.....1-14
- ❖ ความเป็นไปได้และแนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยการใช้เทคโนโลยี:  
ศึกษากรณีการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย  
กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์ ..... 15-29

## บทความวิชาการ

- ❖ ธรรมนูญบาลสำหรับผู้นำในยุคดิจิทัลกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข  
สกล สกุกกล้า และชญาณิน ศรีภักระโทก.....30-45
- ❖ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment  
ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล  
วราภรณ์ รุจิระวาณิชย์ และวาสิณี มีวิฒนะ .....46-60

**องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวน  
สำหรับตำรวจในสถานการณ์ปัจจุบัน  
Knowledge of Thai Language Usage  
for Police Investigations in Current Situations**

รัชฎาพร เกตานนท์\* พ.ต.อ.หญิง ภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ\*\*

Ratchadaporn Ketanon\* Pol.Col.Ying Phattaraporn Chulapita\*\*

Received: 13 July 2023 / Revised: 29 September 2023 / Accepted: 7 November 2023

**บทคัดย่อ**

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน และ 2) ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย เครื่องมือการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแนวทางการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบ ว่า 1) สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน พบ ว่า พนักงานสอบสวนมีหน้าที่หลักในการรับแจ้งความ การสืบพยาน ไปจนถึงการทำสำนวนสอบสวนต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการเขียนสำนวนสอบสวนเนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทย 2) องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ ทักษะการเป็นผู้รับสารและผู้ส่งสารที่ดี ประกอบด้วยทักษะการสื่อสาร 4 ทักษะ คือ การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ผนวกกับองค์ความรู้ในเรื่องของหลักภาษาไทย และทักษะการเขียน 4 รูปแบบ ได้แก่ การเขียนเล่าเรื่อง การเขียนย่อความ การเขียนสรุปความ และการเขียนเรียงลำดับเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนสำหรับตำรวจในปัจจุบัน และควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

**คำสำคัญ :** พนักงานสอบสวน / งานสอบสวน / องค์ความรู้ภาษาไทย / ตำรวจ

\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,

\*\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

\*Asst. Prof. of Department of Foundation Education, Faculty of Education, Silapakorn University,

\*\*Asst. Prof. of Faculty of Social Sciences, Police Cadet Academy

### Abstract

This qualitative research aimed 1) to examine the current operational status and challenges associated with Thai language usage for investigative work conducted by inquiry officers, and 2) to study and gather relevant knowledge regarding Thai language usage for investigative work that aligned with the present circumstances. Employing a qualitative approach, data collection was facilitated through in-depth interviews and group discussions involving key informants closely affiliated with investigative work, as well as individuals knowledgeable in Thai language usage. Structured interviews and group conversation guidelines served as the research tools, while content analysis was employed for data analysis.

The research findings revealed the following insights: 1) The investigation into the current operational status and challenges of Thai language usage for investigative work revealed that inquiry officers had primary responsibilities, including report reception, witness interviews, and the execution of investigative procedures that required the use of Thai language for communication, listening, speaking, reading, and writing. However, challenges and obstacles were identified in the area of case report writing due to inadequate proficiency in Thai language usage. 2) Knowledge regarding Thai language usage for investigative work suitable for the present circumstances involved the skills of being an effective receiver and transmitter of information, which included the four communication skills of listening, reading, speaking, and writing. These skills were combined with knowledge of fundamental Thai language principles and four writing formats: narrative writing, summarization writing, abstract writing, and chronological event writing.

This research suggests research should be conducted to find ways to increase the effectiveness of the use of Thai for current police investigations and the result of research should be used in teaching and learning the Thai language to promote the efficiency of using Thai language in investigative work for police cadets.

**Keywords:** inquiry officer / investigation / knowledge of Thai language / policeman

## บทนำ

พนักงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการสอบสวน ซึ่งหมายถึงการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะนำผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ จะเห็นได้ว่าอำนาจของพนักงานสอบสวนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการสอบสวนเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นแห่งกระบวนการยุติธรรม ถือเป็นต้นน้ำแห่งสายธารของความยุติธรรม หากพนักงานสอบสวนใช้วิจญาณญาณผิดพลาดอาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชน เมื่อมีการแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษของประชาชนต่อพนักงานสอบสวน หรือมีความผิดคดีอาญาที่อ้างว่า เชื่อว่าได้เกิดหรือได้เกิดขึ้นในท้องที่รับผิดชอบของพนักงานสอบสวนใดก็จะต้องรับคำร้องทุกข์และต้องสอบสวนโดยมิชักช้าโดยต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ทางคดีเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษดำเนินการตามกระบวนการกฎหมายหรือพิสูจน์ความผิดของผู้บริสุทธิ์ เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ครบถ้วนแล้ว พนักงานสอบสวนต้องสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอต่อพนักงานอัยการ เพื่อยื่นฟ้องต่อศาล ซึ่งที่ว่าการสอบสวนเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นแห่งกระบวนการยุติธรรม ก็เพราะหากการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนทำไม่ได้ไม่เต็มที่หรือถูกต้องก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นพนักงานอัยการ และศาลยุติธรรมเพราะต้องอาศัยหลักฐานพยานจากการสอบสวน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการสอบสวนและการทำสำนวนสอบสวนมีความสำคัญอย่างมากต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรงคือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานีตำรวจต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ในการทำสำนวนสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนต้องมีทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำสำนวน ไม่ว่าจะเป็นทักษะในด้านการพิมพ์ดีด ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร ซึ่งทักษะทางภาษา คือการใช้ภาษาไทย นับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่สอบสวนของพนักงานสอบสวน เพราะพนักงานสอบสวนต้องใช้ทักษะทางการสื่อสารกับประชาชนผู้ที่แจ้งความ และต้องสรุป เขียนสำนวนสอบสวน เพื่อเสนอแก่พนักงานอัยการส่งฟ้องต่อไป พนักงานสอบสวนจึงมีองค์ความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ในการเขียนสำนวนทางคดีให้มีความถูกต้องชัดเจน อ่านแล้วไม่คลุมเครือหรือก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้อ่านซึ่งจะทำให้มีผลต่อรูปคดีได้ ซึ่ง ณ ปัจจุบันนี้ พบว่า การทำสำนวนของพนักงานสอบสวนยังคงมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวอยู่มาก ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังที่บุญส่ง จันทรีศรี (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการฝึกหัดงานสอบสวนคดีอาญาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัย พบว่า ทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน ได้แก่ ความสามารถในการพิมพ์ดีด ความสามารถในการเขียนเรียงความ การย่อความ และความสามารถในการทำสำนวนก่อนฝึกหัดงานสอบสวนของนักเรียนนายร้อยตำรวจอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเห็นว่านักเรียนนายร้อยตำรวจจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ ดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการเขียนเรียงความ การย่อความ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการทำสำนวนสอบสวนในการปฏิบัติงานสอบสวน ซึ่งสอดคล้องกับชัชวาลย์ พิสุทธิวงศ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มี

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การฝึกหัดงานสอบสวนของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัย พบว่าทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน ได้แก่ ความสามารถในการใช้เครื่องพิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการเขียนสรุปความ การย่อความ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน และความสามารถในการทำสำนวนการสอบสวนคดีทั่วไปในชั้นเรียนก่อนการฝึกหัดงานสอบสวนของนักเรียนนายร้อยตำรวจ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งหากว่านักเรียนนายร้อยตำรวจมีทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ในเกณฑ์ดีแล้วย่อมทำให้มีความพร้อมในการทำสำนวนสอบสวน และส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานสอบสวน

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทักษะการสอบสวนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย ซึ่งกระบวนการสำคัญในการสอบสวนนั้นต้องผ่านกระบวนการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญ ในปัจจุบันการใช้ภาษาไทยของบุคคลระดับต่าง ๆ มีปัญหาในเรื่องของความบกพร่องในการใช้ภาษาทางทักษะต่าง ๆ เช่น การพูด การเขียน การอ่าน และการฟัง ในสังคมไทยถึงขั้นที่เรียกได้ว่าเกิดวิกฤตปัญหาภาษาไทย ดังที่วิไล กิ่งคำ (2552) ได้วิจัยเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพการใช้ภาษาไทย ผลการวิจัย พบว่าปัญหาการใช้ภาษาไทยบกพร่อง ประกอบด้วยการใช้ผู้บริหารระดับสูงบางคนพูดภาษาไทยปนคำภาษาต่างประเทศ บุคคลทั่วไปใช้ภาษาไทยสื่อความหมายได้ไม่ตรงประเด็น จับใจความไม่ได้ บุคคลทั่วไปส่วนมากพูดคำควบกลัว รล ไม่ชัด วยรุ่นมีการสร้างคำศัพท์ขึ้นใช้เฉพาะกลุ่ม บุคคลทั่วไปเขียนภาษาไทยได้ไม่ถูกต้อง เช่น สะกดคำผิด การเรียงลำดับคำในประโยคผิดที่ มีการใช้สำนวนภาษาต่างประเทศปะปนกับภาษาไทย ใช้คำผิดระดับกับบุคคล ฐานะ ซึ่งสาเหตุของปัญหาของการใช้ภาษาไทยบกพร่อง ได้แก่ การไม่เห็นความสำคัญในอันที่จะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ต้องการความรวดเร็ว กระชับในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทยของพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกัน

ภาษาไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารการทำความเข้าใจระหว่างพนักงานสอบสวนกับประชาชนที่มาแจ้งความร้องทุกข์ หากพนักงานสอบสวนสามารถใช้ภาษาไทยได้ดีก็จะทำให้การสื่อสารกับประชาชนเกิดความเข้าใจมากขึ้น ส่งผลไปถึงการทำสำนวนสอบสวนที่ดี และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นได้ว่าพวกเขาจะได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินและได้รับความยุติธรรมในสังคม ซึ่งตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561 กำหนดให้คณะสังคมศาสตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน หมวดวิชาบังคับ ในรายวิชา การใช้ภาษาไทย (SG) 212108 จำนวน 3 หน่วยกิต สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป และเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะสำหรับการตอบสนองต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานจริงในการรับราชการตำรวจในอนาคตต่อไป แต่สภาพสังคมในปัจจุบันเกิดความเปลี่ยนแปลงลงไป เนื่องจากการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และกระแสวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ความกดดันจากสภาพเศรษฐกิจที่บีบคั้น และคุณธรรมจริยธรรมของคนลดลงทำให้การก่ออาชญากรรมมีจำนวนมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทำให้ผู้คนใช้การติดต่อสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ซึ่งปัญหาเหล่านี้

ล้วนส่งผลกระทบต่อการทำงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น การวิจัยครั้งนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อต้องการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจที่เหมาะสมในสถานการณ์แห่งความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในปัจจุบัน ทั้งนี้การพัฒนาหรือส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนมีองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ในการสอบสวนให้เท่าทันต่อสถานการณ์และสภาพสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน จึงต้องพัฒนาตั้งแต่ต้นสาย หรือการแรกเริ่มของการเป็นพนักงานสอบสวน กล่าวคือต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนในอนาคตให้แก่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ การวิจัยนี้จึงเป็นไปเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อเตรียมเนื้อหาสาระในการสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้เรียนสนใจ เหมาะสมกับบริบท และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง อันจะเป็นประโยชน์ทำให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมีทักษะการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนที่ถูกต้องเหมาะสมกับวิชาชีพตำรวจและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพในด้านการสอบสวนต่อไปในอนาคต

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

### วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน ผู้ที่เชี่ยวชาญทางการใช้กฎหมาย และผู้เชี่ยวชาญทางการใช้ภาษาไทย ได้แก่ 1) กลุ่มพนักงานสอบสวน 2) พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา 3) ผู้เชี่ยวชาญทางการใช้ภาษาไทย และ 4) อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จำนวนกลุ่มละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 14 คน การคัดเลือกเป็นแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่มต้องมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่มาไม่น้อยกว่า 3 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

### ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการใช้กฎหมาย ได้แก่ 1) กลุ่มพนักงานสอบสวน 2) พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา ซึ่งได้ให้ความคิดเห็นไว้อย่างสอดคล้องกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน พบว่า พนักงานสอบสวน คือ ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา (จากการร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ) เพื่อจะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องโทษ ซึ่งกล่าวได้ว่า พนักงานสอบสวนมีหน้าที่หลัก ๆ คือ รับแจ้งความ สืบหาพยานหลักฐาน และทำสำนวนเพื่อส่งให้อัยการฟ้องคดีในลำดับต่อไป จะเห็นได้ว่า หน้าที่หลักของพนักงานสอบสวนมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทยในทุกขั้นตอนตั้งแต่ลำดับแรก กล่าวคือหน้าที่ในการรับแจ้งความ การสืบพยาน ไปจนถึงการทำสำนวนสอบสวนที่ต้องมีการใช้ภาษาไทยหรือทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสารตั้งแต่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สำนวนสอบสวนมีความสำคัญมากในกระบวนการยุติธรรม เพราะนับว่าเป็นต้นน้ำ เป็นกระบวนการในลำดับแรกที่จะส่งต่อความยุติธรรมให้บังเกิดขึ้นกับสังคม สำนวนสอบสวนจึงต้องผ่านการเรียบเรียงความคิด และการใช้ทักษะทางภาษาไทยในหลาย ๆ ด้าน ตั้งแต่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะการเขียนนั้นถือว่ามีสำคัญเป็นลำดับที่ 2 รองจากการฟัง เพราะการเขียนสำนวนถือเป็นปรากฏการณ์แรกที่จะเข้าสู่การพิจารณาความผิดของผู้กระทำความผิด เป็นการตัดสินชีวิตคน เป็นการช่วยเหลือสังคม สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมได้ ดังนั้นการเขียนสำนวนสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนจึงต้องฟังระวังและเขียนสำนวนโดยยึดหลักความยุติธรรม อย่างถูกต้อง มีสติ มีวิจารณ์ญาณ มีคุณธรรม และมีทักษะการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนที่ดี ซึ่งพนักงานสอบสวนควรได้รับการพัฒนาการใช้ภาษาไทยในการสอบสวนและการเขียนสำนวนสอบสวนให้มากขึ้นอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์และการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันพบว่าพนักงานสอบสวนยังมีปัญหาในการเขียนสำนวนสอบสวนก็คือ ข้อจำกัดทางด้านภาษาที่ใช้ในการเขียนหลายประเด็นเช่น การเขียนคำไม่ถูกต้อง การใช้วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง การใช้ภาษาราชการไม่ถูกต้อง การใช้สำนวนภาษาไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับบุคคลและบริบท เนื่องจากปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก คนในสมัยปัจจุบันนิยมใช้การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีที่พัฒนาก้าวหน้ามากขึ้น การที่สังคมนิยมติดต่อสื่อสารกันทางสื่อ โดยเฉพาะสื่อโซเชียลมีเดีย เพราะมีความสะดวกรวดเร็วทันใจ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการใช้ภาษาขึ้นมามากมาย มีการใช้ศัพท์แปลก ๆ มากขึ้น ใช้ศัพท์แสลง หรือภาษาที่เข้าใจกันในเฉพาะกลุ่ม หรือการใช้ภาษาทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ทำให้การใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารมีอุปสรรคในการสอบสวน เช่น ภาษาแสลง คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกโซเชียล และรวมถึงเรื่องภาษาถิ่น ภาษาเมือง ซึ่งมักเกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทห่างไกล เช่น ภาษาเหนือ ภาษาอีสาน ภาษาใต้ ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความแตกฉานทางการใช้ภาษาไทย และมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ภาษาเหล่านี้ตลอดเวลา ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าพนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ในการเขียนสำนวนสอบสวน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการใช้ภาษาไทย ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญทางการใช้ภาษาไทย และ 2) อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งได้ให้ความคิดเห็นไว้อย่างสอดคล้องกัน ผลการวิจัยพบว่า

2. องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนสำหรับตำรวจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จากการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวน พบว่า องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยที่พนักงานสอบสวนต้องใช้ได้แก่ ทักษะในการเป็นผู้รับสาร และผู้ส่งสารที่ดี ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสารภาษาไทย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด และทักษะการเขียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ทักษะการฟัง พนักงานสอบสวนต้องตั้งใจฟัง มีสติและสมาธิที่ดี ในการรับฟัง ต้องใช้ทักษะการฟังในการจับประเด็น เพื่อเรียบเรียงการเขียนข้อเท็จจริงและความเห็นที่เกิดจากการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้รับได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

2.2 ทักษะการพูด ต้องใช้ในการซักถาม สืบความ หากผู้แจ้งความให้การทวนไปมา พนักงานสอบสวนต้องมีทักษะในการไล่เรียง มีเทคนิคการใช้ภาษาและกระบวนการในการซักถามที่เป็นมิตร เป็นกันเอง เพื่อสร้างบรรยากาศในการสอบสวนให้ผ่อนคลายไม่เคร่งเครียดจนเกินไป เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปอย่างราบรื่น

2.3 ทักษะอ่าน พนักงานสอบสวนต้องใช้ทักษะทางการอ่านในการสืบพยานหลักฐาน เช่น พยานเอกสาร ซึ่งในสมัยปัจจุบันพบว่ามีคดีความที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษามากขึ้น เช่น คดีหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพถ่าย ข้อความ โดยใช้สื่อโซเชียลต่าง ๆ เช่น ลงข้อความทางเฟซบุ๊ก แชนไลน์ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องรวบรวมหลักฐานเหล่านี้มาอ่าน เพื่อทำความเข้าใจ และวิเคราะห์เพื่อเขียนสำนวนโดยพิจารณาตามข้อกฎหมาย นอกจากนี้เมื่อพนักงานสอบสวนเขียนสำนวนเรียบร้อยแล้วต้องอ่านให้ผู้แจ้งฟังก่อนด้วยว่าถูกต้องหรือไม่

2.4 ทักษะการเขียน ต้องเขียนรายละเอียดเนื้อหาตามข้อเท็จจริง โดยเรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เขียนตามโครงสร้างประโยคที่ถูกต้อง เขียนคำได้อย่างถูกต้องตามอักขระวิธี เช่น สะกดวรรณยุกต์ ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ใช้ภาษาถิ่นมากเกินไป ต้องเขียนเป็นภาษาราชการที่สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง เขียนสื่อสารให้เข้าใจกระจ่าง ข้อความไม่คลุมเครือ ไม่กำกวม ใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อหาสามารถทำให้ผู้อ่านนี้ภาพและเข้าใจได้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีกลไกทางการเขียนที่ดี และมีการจัดลำดับความคิดที่ดีด้วย

นอกจากนี้ยังพบ ว่า ทักษะที่เน้นมากที่สุดคือ ทักษะการเขียน เพราะพนักงานสอบสวนต้องเขียนสำนวนสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องมีทักษะทางการเขียนตามรูปแบบการเขียนที่สำคัญ 4 รูปแบบ ได้แก่ การเขียนเล่าเรื่อง การเขียนสรุปความ การเขียนย่อความ และการเขียนเรียบเรียงตามลำดับเหตุการณ์ โดยต้องเขียนให้ถูกต้องตามอักขระวิธี การใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษาที่เหมาะสม การเขียนตามโครงสร้างประโยคที่ถูกต้อง มีความชัดเจนในเนื้อหา มีความถูกต้องในเรื่องของการใช้ไวยากรณ์ มีลีลาในการเขียนโดยเลือกใช้สำนวนโวหารภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับระดับของบุคคลและสถานการณ์ ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ไวยากรณ์ ตัวสะกด ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง ตลอดจนมีความสามารถในการจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความ โดยสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้



วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

1. ทักษะการเขียนด้านเนื้อหา คือ การเขียนข้อเท็จจริงและความเห็นที่เกิดจากการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้รับได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

2. ทักษะการเขียนด้านการใช้ไวยากรณ์ คือ การเขียนเรียงเรียงและประกอบรูปคำให้เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามระบบโครงสร้างของภาษา

3. ทักษะการเขียนด้านลีลาการเขียน คือ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารเพื่อนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้อย่างราบรื่น สละสลวย

4. ทักษะการเขียนด้านกลไกการเขียน คือ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ไวยากรณ์ และตัวสะกดได้ถูกต้อง

5. ทักษะการเขียนด้านการใช้คำศัพท์ คือ การเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมและหลากหลาย

6. ทักษะการเขียนด้านความสัมพันธ์ของข้อความ คือ การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความตามลำดับอย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาไทยทางการเขียน ตามหลักการเขียนเล่าเรื่องและสรุปความเพื่อใช้ในการเขียนสำนวนสอบสวนของพนักงานสอบสวน 4 ด้าน ได้แก่

1. เขียนได้ถูกต้องตามอักขระวิธี คือ การเขียนสะกดการันต์ วรรณยุกต์ วางรูปเครื่องหมายต่างๆ เว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง เพื่อจะสื่อความหมายได้ตรงและชัดเจน ช่วยให้อ่านเข้าใจสารได้ดี

2. เขียนโดยใช้ถ้อยคำได้อย่างเหมาะสม คือ การใช้คำที่เป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน สื่อความหมายได้ดี เหมาะสมกับเนื้อหา บุคคลและบริบท ตลอดจนการใช้คำที่ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพและเข้าใจได้ชัดเจน

3. เขียนโดยใช้สำนวนภาษาได้เหมาะสม คือ การใช้สำนวนภาษาได้ไพเราะ เหมาะสมกับความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ที่ต้องการถ่ายทอด

4. เขียนตามโครงสร้างประโยคที่ถูกต้อง คือ เขียนด้วยถ้อยคำกระชับ มีการลำดับความที่ถูกต้องของวลี อนุประโยค ส่วนขยายต่างๆ มีการลำดับความก่อนหลังอย่างถูกต้อง

## สรุปและอภิปรายผล

สภาพการดำเนินงานและปัญหา อุปสรรคในการในการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนของพนักงานสอบสวนในปัจจุบันไว้สอดคล้องกันกล่าวคือ พนักงานสอบสวนมีหน้าที่หลักในการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการต่างๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา (จากการร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ) เพื่อจะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ โดยการสอบสวนและเขียนสำนวนสอบสวน เพื่อสรุปความตามข้อเท็จจริงเพื่อส่งให้พนักงานอัยการฟ้องคดีอาญาต่อศาลที่มีเขตอำนาจต่อไปดังนั้นหน้าที่หลักของพนักงานสอบสวนจึงมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทยในทุกขั้นตอนตั้งแต่ลำดับแรก กล่าวคือหน้าที่ในการรับแจ้งความ การสืบพยาน ไปจนถึงการทำสำนวนสอบสวนที่ต้องมีการใช้ภาษาไทยหรือทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสารตั้งแต่ การฟัง การพูด การอ่าน

และการเขียน สำนวนสอบสวนจึงมีความสำคัญมากในฐานะเป็นเครื่องมือในกระบวนการยุติธรรมในลำดับแรกที่จะส่งต่อความยุติธรรมให้บังเกิดขึ้นกับสังคม สำนวนสอบสวนจึงต้องผ่านการเรียบเรียงความคิด และการใช้ทักษะทางภาษาไทยในหลาย ๆ ด้าน ตั้งแต่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่ในปัจจุบันพบว่าปัญหาและสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนยังมีปัญหาและข้อจำกัดทางด้านภาษาไทยอยู่มาก เนื่องจากปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การนิยมใช้การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยีที่พัฒนาก้าวหน้ามากขึ้น โดยเฉพาะสื่อโซเชียลมีเดีย เพราะมีความสะดวกรวดเร็วทันใจ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการใช้ภาษามากขึ้น มีการใช้ศัพท์แปลก ๆ มากขึ้น ใช้ศัพท์แสลง หรือภาษาที่เข้าใจกันในเฉพาะกลุ่ม หรือการใช้ภาษาทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ทำให้การใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารมีอุปสรรคในการสอบสวน เช่น ภาษาแสลง คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกโซเชียล และรวมถึงเรื่องภาษาถิ่น ภาษาเมือง ซึ่งมักเกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทห่างไกล เช่น ภาษาเหนือ ภาษาอีสาน ภาษาใต้ ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความแตกฉานทางการใช้ภาษาไทย และมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ภาษาเหล่านี้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังพบว่าพนักงานสอบสวนมีปัญหาในเรื่องการเขียนสำนวนสอบสวน โดยปัญหาทางการเขียนที่พบบ่อยก็คือ การใช้คำผิดความหมาย การสะกดคำไม่ถูก การใช้ภาษาราชการไม่ถูกต้อง การใช้สำนวนภาษาไม่เหมาะสมกับบริบท เป็นต้น ดังนั้นการแก้ปัญหาการใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องดังกล่าวนี้จะสามารถทำได้โดยสำรวจ ค้นหา สาเหตุและรวบรวมองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยที่จำเป็นสำหรับใช้ในงานสอบสวนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อนำไปใช้ในงานสอบสวนต่อไป

องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า องค์ความรู้ทางด้านภาษาไทย และทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ผู้รับสาร และผู้ส่งสาร โดยแบ่งทักษะออกเป็น 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยผู้รับสาร ต้องใช้ทักษะการฟัง และการอ่าน ส่วนการเป็นผู้ส่งสารต้องใช้ทักษะการพูด และการเขียน โดยการสื่อสารที่ดีนั้นจะต้องเป็นทั้งผู้รับสารที่ดี และเป็นผู้ส่งสารที่ดีด้วย ทั้งนี้การเป็นผู้ส่งสารที่ดีต้องเริ่มจากการเป็นผู้รับสารที่ดีก่อน อีกทั้งยังต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ในเรื่องของหลักการใช้ภาษาไทยพื้นฐาน และ การใช้คำภาษาไทยให้ถูกต้อง สำหรับงานสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องใช้ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทั้งหมด 4 ทักษะดังกล่าวในการเป็นผู้รับสารและผู้ส่งสารที่ดีได้แก่ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งก็ต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพไปพร้อม ๆ กัน ในทุกทักษะ เพราะลักษณะของงานสอบสวนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับทั้งเป็นผู้รับสารที่ดี และเป็นผู้ส่งสารที่ดี แต่หากให้ลงน้ำหนักไปทางใดนั้น พบว่าทักษะการเป็นผู้ส่งสารนับว่ามีความสำคัญในลำดับที่หนึ่ง ในส่วนของการใช้ทักษะการเขียน เพราะในจุดหมายปลายทางของงานสอบสวน สิ่งที่ต้องได้มาคือสำนวนสอบสวน เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ต้องการและเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีในชั้นศาล ทักษะการเขียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่พนักงานสอบสวนต้องฝึกฝนและได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านเขียนนี้อย่างยิ่งยวดเพราะมีความสำคัญต่อรูปคดี ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องใช้องค์ความรู้และทักษะทางการเขียนเพื่อไปเขียนสำนวนสอบสวนที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทยและตรง

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

ตามข้อเท็จจริง และต้องมียุติธรรมในเรื่องของหลักภาษา การใช้ไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ คำภาษาราชการ การใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับบริบท บุคคล และสถานการณ์ในปัจจุบันด้วย ตลอดจนมีความสามารถในการจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความ และต้องมีความรู้และทักษะในการเขียน 4 รูปแบบ ได้แก่ การเขียนเล่าเรื่อง การเขียนย่อความ การเขียนสรุปความ และการเขียนเรียงลำดับเหตุการณ์

จากผลการวิจัยและข้อค้นพบดังที่ได้กล่าวมาในผลการวิจัยนั้น พบว่ามีประเด็นสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวนและการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนที่เป็นข้อสังเกตเห็นควรนำมาอภิปรายเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาตามข้อค้นพบของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

### 1. สภาพการดำเนินงานและปัญหา อุปสรรคในการเขียนสำนวนสอบสวนของพนักงานสอบสวน

จากผลการวิจัยพบ ว่า งานสอบสวนของตำรวจนั้นมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในกระบวนการยุติธรรม เพราะถือได้ว่าเป็นต้นน้ำของสายธารแห่งความยุติธรรม พนักงานสอบสวนมีหน้าที่หลัก ๆ คือ รับแจ้งความ สืบหาพยานหลักฐาน และทำสำนวนเพื่อส่งให้อัยการฟ้องคดีในลำดับต่อไป ดังที่ ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ ซึ่งงานสอบสวนนั้นถือได้ว่ามีความสำคัญมากในกระบวนการยุติธรรม เพราะถือเป็นต้นน้ำแห่งสายธารของความยุติธรรม กระบวนการสืบสวนสอบสวนเป็นปรากฏการณ์แรกที่จะทำให้เกิดหรือไม่เกิดความยุติธรรมขึ้นในสังคมได้

สำหรับประเด็นปัญหาในเรื่องการเขียนสำนวนสอบสวน พบ ว่า หน้าที่หลักของพนักงานสอบสวน นอกจากการสอบสวนเรื่องราวข้อเท็จจริงทางคดีตามที่ถูกแจ้งได้ร้องทุกข์ให้ครบถ้วนแล้ว นั้น พนักงานสอบสวนต้องเขียนสำนวนสอบสวนด้วย ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องอาศัยองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทย และทักษะการใช้ภาษาไทยในการเขียน ซึ่งในปัจจุบันพบ ว่า พนักงานสอบสวนมีปัญหาในเรื่องการเขียนสำนวนสอบสวนในหลายประเด็นเช่น การเขียนคำไม่ถูกต้อง การใช้วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง การใช้ภาษาราชการไม่ถูกต้อง การใช้สำนวนภาษาไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับบุคคลและบริบท ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานสอบสวนยังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการใช้ภาษาไทยโดยเฉพาะทักษะการเขียนในการเขียนสำนวนสอบสวน และอาจขาดการเป็นผู้รับสารที่ดี ซึ่งก็คือการขาดทักษะในการฟังและการอ่านที่มากพอสมควรที่จะทำให้มีความรู้และประสบการณ์ในการสื่อสาร ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปคนนิยมใช้การติดต่อสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียต่างๆ และประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมประกอบด้วยผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางภาษา ทำให้เกิดการใช้ภาษาเฉพาะกลุ่มมากขึ้น ทั้งภาษาที่ใช้ในการสนทนาสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย มีการใช้คำศัพท์เฉพาะ การใช้คำแสลง การใช้สำนวนหรือคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ การใช้คำจากภาษาออนไลน์ ตลอดจนภาษาถิ่น ภาษาคำเมืองต่างๆ ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย ทำให้ผู้คนที่ได้รับอิทธิพลการใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้องจากสื่อเหล่านี้เยอะขึ้น ซึ่งก็ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน ดังที่กล่าวของ ชนกวพร อังศิริวิริยะ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาที่ทำให้ผู้เขียนบางคนไม่สามารถใช้ถ้อยคำภาษาที่ถูกต้อง และหลากหลายหรือสละสลวย

หรือที่พบบ่อยคือการเขียนคำศัพท์ง่ายๆ ผู้เขียนก็ไม่สามารถเขียนได้อย่างถูกต้องและไม่สามารถแยกการเขียนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้คนในสมัยนี้อ่านหนังสือน้อยลง เป็นผลให้คำในคลังสมองของคนที่อ่านน้อยนั้นมันน้อยลงไปด้วย และคนในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากสื่อสมัยใหม่ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ หรือการเข้าถึงเว็บไซต์ต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วและง่ายดาย ผู้คนจึงนิยมใช้ภาษาตามสื่อโดยอาจลืมความถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทยได้ รวมถึงการนำเอาภาษาในโลกออนไลน์มาสู่การเขียนในชีวิตจริงทั้งการเขียนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นเหตุให้เห็นควรว่าพนักงานสอบสวนต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนสำนวนสอบสวนให้มากขึ้น ซึ่งขอกล่าวอภิปรายในประเด็นถัดไป

## 2. องค์ความรู้ทางการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบ ว่า องค์ความรู้ทางด้านภาษาไทย และทักษะการใช้ภาษาไทยของพนักงานสอบสวนที่ต้องใช้ในงานสอบสวน ก็คือทักษะทางการสื่อสารทั้งการเป็นผู้รับสาร และผู้ส่งสารที่ดี ครอบคลุมทักษะทางการสื่อสารทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด (ผู้รับสาร) ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน (ทักษะผู้ส่งสาร) ในกระบวนการสอบสวนนั้นพนักงานสอบสวนต้องใช้ทั้ง 4 ทักษะตั้งแต่การเป็นผู้รับสารที่ดี เนื่องจากพนักงานสอบสวนต้องตั้งใจฟังผู้ที่มาแจ้งความเล่าเรื่องเหตุการณ์ทั้งหมดให้ฟังพนักงานสอบสวนจึงต้องมีทักษะในการฟังที่ดี ต้องมีสติและสมาธิที่ดีในการรับฟัง ต้องใช้ทักษะการฟังในการจับประเด็น เพื่อเรียบเรียงการเขียนข้อเท็จจริงและความเห็นที่เกิดจากการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้รับได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และพนักงานสอบสวนต้องใช้ทักษะการพูดในการซักถาม สืบความ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังต้องใช้ทักษะการอ่านในการสืบพยานหลักฐาน เช่น พยานเอกสาร ซึ่งในสมัยปัจจุบันพบว่ามิดีความที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษามากขึ้น เช่น คดีหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพถ่าย ข้อความ โดยใช้สื่อโซเชียลต่างๆ เช่น ลงข้อความทางเฟสบุ๊ค แชนไลน์ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องรวบรวมหลักฐานเหล่านี้มาอ่าน เพื่อทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ เพื่อเขียนสำนวนโดยพิจารณาตามข้อกฎหมาย นอกจากนี้เมื่อพนักงานสอบสวนเขียนสำนวนเรียบร้อยแล้วต้องอ่านให้ผู้แจ้งฟังก่อนด้วยว่าถูกต้องหรือไม่ และทักษะที่สำคัญที่สุดก็คือทักษะการเขียน พนักงานสอบสวนต้องเขียนรายงานการสอบสวนตามข้อเท็จจริงโดยละเอียด ซึ่งในส่วนนี้พนักงานสอบสวนต้องมีทักษะขั้นสูง ต้องเขียนรายละเอียดเนื้อหาตามข้อเท็จจริง โดยเรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เขียนตามโครงสร้างประโยคที่ถูกต้อง เขียนคำได้อย่างถูกต้องตามอักขระวิธี ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ต้องเขียนเป็นภาษาราชการที่สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง เขียนสื่อสารให้เข้าใจกระจ่าง ข้อความไม่คลุมเครือ ไม่กำกวม ใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อหาสามารถทำให้ผู้อ่านนึกภาพและเข้าใจได้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีกลไกทางการเขียนที่ดี และมีการจัดลำดับความคิดที่ดีด้วย

สำหรับทักษะทางการเขียนที่พนักงานสอบสวนควรมี ก็คือ ทักษะการเขียนเล่าเรื่อง การเขียนย่อความ การเขียนสรุปความ และการเขียนเรียงลำดับเหตุการณ์ ตามหลักการเขียนภาษาไทยที่ สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2552) กล่าวว่า ได้แก่ ทักษะการเขียนเล่าเรื่อง การเขียนย่อความ การเขียนสรุปความ และการเขียน

เรียงลำดับเป็นทักษะทางการเขียนที่ดี และเป็นไปตามหลักการเขียนสำนวนสอบสวน 6 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพด้านเนื้อหา ด้านการใช้ไวยากรณ์ ลีลาการเขียน กลไกการเขียน การใช้คำศัพท์ และความสัมพันธ์ของข้อความ ตามองค์ประกอบนำมาใช้พิจารณาเพื่อวัดความสามารถในการเขียน 5 ประการ ตามที่บังอรสว่างโรรส และเยาวภา พุกกะคุปต์ (2555) ได้กล่าวไว้ ได้แก่ 1) เนื้อหา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกและความรู้ที่ผู้เขียนเสนอแก่ผู้อ่าน 2) วัตถุประสงค์ ได้แก่ งานเขียนนั้นจึงต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และผู้อ่านตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเลือกสรรการจัดและลำดับเรื่องราวให้มีความต่อเนื่องกันด้วย 3) ไวยากรณ์ ได้แก่ ความสามารถในการเขียนประโยคที่ถูกต้อง 4) ลีลาการเขียน ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนโวหาร เพื่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของผู้เขียน และ 5) กลไกการเขียน ได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง และไดเดอริช (1970; อ้างถึงใน เนาวรัตน์ เจตตุ, 2555) ได้กำหนดองค์ประกอบในการตัดสินความสามารถในการเขียนไว้ดังนี้ 1) ความคิดและจินตนาการ คือ การพิจารณาถึงความชัดเจน อย่างต่อเนื่องและความสมเหตุสมผล 2) รูปแบบของการเขียนเรียงความ พิจารณาถึงการเรียงเรียงเรื่องและลำดับความคิด 3) อรรถรสในการเขียน พิจารณาลีลาการเขียนที่น่าสนใจ และเชื่อถือ 4) กลไกการเขียน พิจารณาการใช้เครื่องหมายวรรคตอน และไวยากรณ์ และ 5) การใช้คำ พิจารณาการเลือกใช้และการเรียบเรียงคำ รวมทั้ง Heaton (1979) ได้เสนอแนะว่าในการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ควรจะวัดผู้เขียนในด้านต่อไปนี้ 1) วัดความสามารถในด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนเรื่องนั้นๆ 2) วัดความสามารถในการใช้คำศัพท์ หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมและหลากหลาย 3) วัดความสามารถด้านกลไกการเขียน หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอนและตัวสะกดที่ผู้เขียนใช้ได้ถูกต้อง 4) วัดด้านความคล่องแคล่วของการเขียน คือ วัดด้านลีลา และความคล่องของการสื่อความหมาย หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิด ให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การเลือกใช้ถ้อยคำ ลีลาการเขียนและโวหารต่าง ๆ และ 5) วัดด้านความสัมพันธ์ของข้อความ หมายถึง การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความ

ผนวกรวมกับความสามารถทางการเขียนตามหลักการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวนของพนักงานสอบสวน 4 ด้าน ได้แก่ เขียนได้ถูกต้องตามอักขระวิธี เขียนโดยใช้ถ้อยคำได้อย่างเหมาะสม เขียนโดยใช้สำนวนภาษาได้เหมาะสม และเขียนตามโครงสร้างประโยคที่ถูกต้อง ตามประเภทและหลักการเขียนที่จะนำพาผู้เขียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ด้วยความชัดเจนและสมบูรณ์ ดังที่สุวัฒน์ วิวัฒน์นันท์ (2552) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนไว้ว่า ต้องมีความชัดเจน ในการใช้ถ้อยคำ มีความเรียบง่าย การใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย การใช้ภาษามีความกระชับ การใช้คำน้อยคำ แต่ให้ความหมายที่ชัดเจนและมีน้ำหนัก มีความประทับใจ มีความไพเราะ มีความราบรื่นของถ้อยคำ ทำให้งานเขียนมีความไพเราะ มีลีลาในการเขียน และมีการเขียนที่สร้างภาพทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ อีกทั้งเขียนโดยมีโครงสร้างของประโยคที่ดี เพราะโครงสร้างของประโยคมีส่วนสำคัญ คือ ต้องมีการลำดับของวลี อนุประโยค เน้นที่ลำดับความก่อนหลัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรารณ จุฬะปิยะ (2556) ทำการวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการใช้ภาษาไทยของพนักงานสอบสวนและเพื่อศึกษาปัญหาการใช้ภาษาไทยของ

พนักงานสอบสวน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการใช้ภาษาไทยของพนักงานสอบสวนด้านทักษะทางการเขียนเป็นทักษะที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยทักษะการเขียนทางการเขียนความเรียงเป็นข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ส่วนปัญหาที่พบในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสอบสวนพบว่า ทักษะทางด้านเขียนในภาพรวมทุกเรื่องมีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีปัญหามากอันดับแรกได้แก่ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง จึงเห็นว่าพนักงานสอบสวนยังต้องได้รับการพัฒนาให้มียอดความรู้ทางการเขียนทั้ง 4 รูปแบบนี้ให้มากขึ้นเนื่องจากสำนวนสอบสวนต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน และมีเนื้อหารายละเอียดที่หนักแน่นพอที่พนักงานอัยการจะพิจารณาสั่งฟ้องเพื่อดำเนินคดีผู้ต้องหาตามกฎหมายได้ และดังที่ มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ (2541) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนจำแนกประเภทของการเขียนตามจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การเขียนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ ส่วนใหญ่ใช้ในการเขียนชีวประวัติ การเขียนข่าว การเขียนสารคดี การเขียนแบบนี้ผู้เขียนต้องเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และใช้ข้อมูลถูกต้องตามความเป็นจริง

### ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
2. ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติทักษะการใช้ภาษาไทยให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน โดยเน้นความสำคัญที่ทักษะทางการเขียนให้มาก

### ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ภาษาไทยในงานสอบสวนสำหรับตำรวจ
2. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการใช้ภาษาไทย หรือประสิทธิภาพในการเขียนสำนวนสอบสวนเพื่องานสอบสวนของพนักงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

---

### บรรณานุกรม

ชัชวาลย์ พิสุทธิวงส์. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การฝึกหัดงานสอบสวนของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].

<https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/82540>

ชนกพร อังศุวิริยะ. (2560). *พัฒนาการเขียนภาษาไทย*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ.

ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์. (2555). *การสอบสวน*. สำนักพิมพ์นิติธรรม : กรุงเทพฯ.

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

- เนาวรัตน์ เจตคุ. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร. <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/7570/fulltext.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- บุญส่ง จันทรีศรี. (2557). การประเมินผลการฝึกหัดงานสอบสวนคดีอาญาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์]. <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/44381>
- บงอร สว่างวโรรส และเยาวภา พุกกะคุปต์. (2524). การวัดความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศโดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย. *วารสารภาษาปริทัศน์*, (2)1, 49-60.
- ภัทรภรณ์ จุฬะปิยะ. (2556). ความต้องการจำเป็นในการใช้ภาษาไทยเพื่องานสอบสวน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. (2541). *ภาษากับการสื่อสาร*. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีไล กิ่งคำ. (2552). การฟื้นฟูสมรรถภาพการใช้ภาษาไทย. *ประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 42: สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ สาขาคหกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ, 436-446.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2552). การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน. *วารสารห้องสมุด T.L.A Bulletin*, (53)2, 15-22.
- Heaton, J.B. (1979). *Writing English Language Tests: A Practical Guide for Teachers of English*. 5th Edition, Longman. London.

**ความเป็นไปได้และแนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้เทคโนโลยี:  
ศึกษากรณีการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย  
Possibilities and guidelines for crime prevention using technology:  
A case study of corruption prevention in Thailand**

กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์\*  
Krisda Saengcharoensap\*

Received: 15 November 2023 / Revised: 13 December 2023 / Accepted: 25 December 2023

**บทคัดย่อ**

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในกรณีที่จะมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ประกอบด้วย บทความวิชาการ งานวิจัย กฎหมาย และคำพิพากษาศาลฎีกา และการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้ให้ข้อมูลจำนวน 22 คน

ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มสูงในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในระดับประชาชนทั่วไป และในระดับประเทศ นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความไม่ทันสมัยของกฎหมาย โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี 2) การทำงานที่ยังไม่บูรณาการกันในระหว่างหน่วยงานด้านการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต และ 3) การขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงทัศนคติในด้านลบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางที่เหมาะสมกับประเทศไทยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ได้แก่ 1) การสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ภาคประชาชนในการตรวจสอบการทุจริต 2) การให้ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ ตลอดจนประชาชนให้มีความเหมาะสม 3) การออกแบบระบบเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการตรวจสอบการทุจริตเพื่อให้ยากต่อการถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือจากการถูกเจาะระบบ และ 4) การมีแนวทางที่เหมาะสมรวมถึงมีความโปร่งใสในการกำกับดูแลรวมถึงบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการป้องกันการทุจริตต่อไป

**คำสำคัญ :** ความเป็นไปได้/ทุจริต/ เทคโนโลยี/ การป้องกัน

\*อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

\*Faculty of Law, Rangsit University



### Abstract

The qualitative research, there was the objective of this study is to study the possibilities, problems, and obstacles of using technology to prevent corruption in Thailand. As well as suggesting guidelines appropriate to the Thai context in cases where technology will be used to solve corruption problems. The important tools used to collect data by collecting document data contain academic articles, research, laws, and Supreme Court judgments. and in-depth interviews with 22 informants.

The results of the study found that Thailand has a high tendency to use technology to prevent and solve corruption problems that occur, which can be divided into two levels: using technology at the general public level and the national level. In addition, important problems and obstacles were found, including 1) the lack of up-to-date laws, especially changes in technology; 2) work that is not yet integrated among agencies in the area of preventing or suppressing corruption; and 3) the lack of knowledge, understanding, and negative attitude of the officials involved.

The guidelines that are appropriate for Thailand in using technology to solve corruption problems include: 1) creating participation for the public sector in investigating corruption. 2) Providing knowledge about technology to officials as well as the public as appropriate. 3) Design the technology system that will be used to detect corruption so that it is difficult to alter or be hacked, and 4) Have appropriate guidelines and transparency in supervising and maintaining the technology system that will be used to prevent corruption in the future.

**Keywords:** Possibility/ Corrupt/ Technology/ Prevention

## บทนำ

อาชญากรรมคอปกขาว (White-collar crime) ถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีความยากต่อการติดตาม ตรวจสอบ เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด (Gottschalk & Gunnesdal, 2018) ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่จะก่ออาชญากรรมเช่นนี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เป็นผู้ที่มีตำแหน่งระดับสูง หรืออาจเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมที่มีความน่าเชื่อถือ (Girila & Rub, 2015) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศที่การตรวจสอบอำนาจรัฐมีความอ่อนแอ รวมถึงมีโครงสร้างทางสังคมในระบบอุปถัมภ์ก็จะเป็นการเอื้อต่อการเกิดปัญหาการทุจริตให้เกิดขึ้นตามไปด้วย (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2558) สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตาม รวมถึงป้องกัน และปราบปรามการทุจริตที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่ปัญหาดังกล่าวกลับไม่ได้มีที่ท่าว่าจะลดน้อยลง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลสถิติข้อกล่าวหา ร้องเรียนเรื่องทุจริตในปีงบประมาณ 2565 ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับข้อกล่าวหา ร้องเรียนที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2564 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2566) นอกจากนี้ดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ประจำปี 2021 ที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ยังได้มีการจัดลำดับให้ประเทศไทยตกอยู่ในลำดับที่ 110 ของประเทศที่มีความโปร่งใสจากประเทศทั้งหมดจำนวน 180 ประเทศทั่วโลกโดยได้คะแนนรวมไปเพียง 35 คะแนนเท่านั้น (Transparency International, 2021)

แม้ว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จะได้ให้การรับรองแนวทางในการมีส่วนร่วมให้แก่ภาคประชาชนในการตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 63 ที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือในหมวดที่ 6 ว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 78 ที่มีการกำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน อีกทั้งตามประมวลกฎหมายอาญายังได้มีการกำหนดบทลงโทษสูงสุดคือให้ประหารชีวิตแก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้กระทำความผิดฐานทุจริต ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา 148 และมาตรา 149 และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามมาตรา 201 และ มาตรา 202 แต่สถานการณ์ของปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยก็ยังไม่มีความแนวโน้มที่จะลดลง ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของกระบวนการในการตรวจสอบการทุจริต รวมถึงการติดตาม สืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างชัดเจน

นอกจากหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย และบทกำหนดโทษที่มีความรุนแรงเพียงพอต่อการยับยั้งการเกิดอาชญากรรมแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตาม และตรวจสอบการกระทำที่เป็นการทุจริต หรือส่อไปในทางทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าจะสามารถนำไปใช้ในการช่วยลดปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้น เนื่องจากประชาชนถือได้ว่าเป็นหน่วยย่อยทางสังคมที่มีความใกล้ชิด และสามารถพบเห็นปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นได้ง่ายที่สุด ซึ่งหากสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับการตรวจสอบการทุจริตโดยภาคประชาชนได้ ก็น่าจะเป็นการช่วยให้การป้องกันปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน (Theory of Citizen Participation) ที่อธิบายว่า การมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่รัฐในการดำเนินงานไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อม ในลักษณะที่เป็นการร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ การร่วมตัดสินใจ หรือร่วมตรวจสอบในลักษณะองค์กรชุมชน เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติการตามแผนการ หรือโครงการต่าง ๆ (สมบัติ นามบุรี, 2562)

ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลให้มีความพยายามของนานาประเทศในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (information and communication technology: ICT) มาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ และป้องกันการทุจริต รวมถึงการนำเอาเทคโนโลยีบล็อกเชน (blockchain) และเทคโนโลยีจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (distributed ledger technology (Kossow & Dykes, 2018) ตลอดจนมีการพัฒนาแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อนำมาในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Chene, 2011; Kukutschka, 2016) เป็นต้น โดยประเทศไทยถือได้ว่าเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีจำนวนประชากรใช้สื่อออนไลน์ผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ค่อนข้างมาก (We are social, 2021) ซึ่งจุดเด่นที่สำคัญหากมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตคือ สามารถนำมาใช้ช่วยในการตรวจสอบ รวมถึงพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลตลอดจนเส้นทางในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างสะดวก และยากต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไข อีกทั้งยังสามารถช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชนในการติดตาม และตรวจสอบการทุจริต หรือพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเห็นควรทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้และแนวทางการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงข้อควรคำนึงถึงในการนำเทคโนโลยีมาใช้ป้องกันการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยประโยชน์ที่ผู้ศึกษาคาดว่าจะได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ คือ ทำให้ทราบถึงสถานการณ์การทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้ทราบถึงความเป็นไปได้รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย รวมถึงสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปพัฒนาแนวทางในการป้องกันการทุจริตของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม และทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริต

## วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary research) อันประกอบไปด้วย บทความวิชาการ งานศึกษาวิจัย กฎหมาย หนังสือ ตำรา คำพิพากษาศาลฎีกา ตลอดจนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง และการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม หัวข้อที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัย และเป็นการใช้ข้อคำถามปลายเปิดในการสอบถามความคิดเห็น และข้อสังเกตจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งข้อคำถามจะเริ่มต้นด้วยคำถามว่าทำไม หรืออย่างไร เป็นต้น จากนั้นผู้ศึกษาได้จัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยการตรวจสอบ และแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในเนื้อหา รวมถึงเพื่อให้ได้แนวข้อคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานที่ทำการศึกษาได้ และนำไปใช้เก็บข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากนักวิชาการทางด้านกฎหมาย อาชญาวิทยา เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และนักวิชาการทางด้านเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามเนื่องจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นไม่ได้มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว แต่สามารถอาศัยข้อพิจารณาจากความอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) และความพอเพียงของข้อมูล (Data Sufficiency) (ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559) ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในการศึกษานี้ จำนวนทั้งสิ้น 22 ท่าน โดยกระบวนการที่ผู้ศึกษาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ เนื้อหา การสรุป และการแปลความหมาย จากการถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ การสอบทานเนื้อหาการสัมภาษณ์โดยใช้การฟังซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง การจัดกลุ่มเนื้อหาการสัมภาษณ์ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในกรอบแนวคิด การสรุปใจความสำคัญ และเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อค้นพบ และข้อสรุปที่ได้จากงานศึกษานี้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยการศึกษานี้ได้ผ่านการรับรองโครงการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต เอกสารรับรองเลขที่ COA. No. RSUERB 2022-064

## ผลการวิจัย

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงความเป็นไปได้ และแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมโดยการใช้เทคโนโลยี ศึกษาเฉพาะกรณีการป้องกันการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ โดยแบ่งหัวข้อตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

### 1. ความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย

ในการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทยนั้น พบว่า ปัจจุบันนี้มีช่องทางทางเทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถใช้ในการแจ้งเหตุการกระทำทุจริต หรือส่อไปในทางทุจริตเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะช่องทางที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) อินสตาแกรม (Instagram) หรือติ๊กต็อก (Tiktok) ซึ่งการแจ้งเหตุการกระทำทุจริตผ่านทางช่องทางเหล่านี้มักจะได้รับ ความสนใจจากสังคมในวงกว้าง ทั้งยังสามารถกระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐออกมามีบทบาทในการแก้ไขปัญหา ทำให้ช่องทางดังกล่าวได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้พฤติกรรม การชำระเงินของประชาชนในปัจจุบันก็มีความเปลี่ยนไปจากเดิมโดยมีการนำเอาเทคโนโลยีด้านธุรกรรมทางการเงิน เช่น แอปพลิเคชันของสถาบันการเงินมาใช้แทนเงินสดมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีความสะดวกรวดเร็วแล้ว การทำธุรกรรมในลักษณะดังกล่าว ยังสามารถตรวจสอบเส้นทางการเงินได้โดยง่ายอีกด้วย ซึ่งทั้งการแจ้งเหตุการกระทำทุจริต และการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านแอปพลิเคชันสามารถทำได้โดยผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟน หรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์พกพา ที่อาจเรียกได้ว่าเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พื้นฐานที่ประชาชนส่วนใหญ่ มักจะใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ค่อนข้างมีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีทั้งสองประเภทดังกล่าวเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

ดังนั้น จากผลการศึกษาดังกล่าวจึงเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างมากหากจะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริต โดยการกำหนดให้มีการนำเอาแอปพลิเคชันของสถาบันการเงินที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบันผ่านทางรหัสคิวอาร์ (Quick Respond: QR Code) ที่ถูกกำหนดขึ้นมาใช้เป็นช่องทางหลักในการรับชำระเงิน หรือค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ถึงเส้นทางการทำธุรกรรมรายย่อยที่ประชาชนมีต่อหน่วยงานภาครัฐได้อีกทางหนึ่ง แต่สำหรับในธุรกรรมที่มีความซับซ้อน หรือมีความสำคัญ เช่น การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน ก็อาจจะนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความซับซ้อน โปร่งใส และยากต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล หรือหากว่าจะมีการแก้ไขข้อมูลก็สามารถตรวจพบได้โดยง่าย เช่น เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) มาร่วมใช้ในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระดับหน่วยงาน หรือองค์กร

2) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปราบปรามการทุจริต โดยการนำแอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์มาใช้เป็นช่องทางให้แก่ประชาชนในการแจ้งเหตุ หรือร้องเรียนปัญหาการทุจริต หรือส่อไปในทางทุจริต โดยควรออกแบบให้มีความง่ายต่อการใช้งาน โดยคำนึงถึงผู้ใช้งานที่มีความแตกต่างหลากหลายโดยเฉพาะในกลุ่ม

ประชากรผู้สูงอายุ หรือกลุ่มประชากรที่อาจจะยังไม่มีทัศนคติในการใช้เทคโนโลยีมากเท่าที่ควร รวมถึงควรมีระบบในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นข้อมูลเปราะบางของผู้แจ้งเหตุเพื่อให้เกิดความมั่นใจ รวมถึงรู้สึกปลอดภัยให้แก่ประชาชน โดยแอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์ที่จะนำมาใช้เป็นช่องทางในการร้องเรียนเช่นนี้ควรเป็นแอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์ของหน่วยงานกลางที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียวเพื่อป้องกันความสับสนของประชาชน รวมถึงเพื่อลดโอกาสเสี่ยงให้แก่ประชาชนจากการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพที่มักจะใช้ช่องทางดังกล่าวในการสร้างเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันปลอมเพื่อหลอกลวงหรือได้ไปซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน

## 2. ปัญหาและอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย

แม้ว่าจากการศึกษาครั้งนี้จะพบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อย่างไรก็ตาม จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า อาจเกิดปัญหา หรืออุปสรรคบางประการหากจะมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ดังที่จะสามารถสรุปเป็นหัวข้อได้ ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาความไม่ทันสมัยหรือไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากบทบัญญัติต่าง ๆ ของกฎหมายไทยโดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ หรือขั้นตอนในการรับเรื่องร้องเรียน หรือตรวจสอบ ใต้สวนการทุจริตของประเทศไทยที่ยังคงใช้หลักเกณฑ์แบบเดิมที่เคยปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน เช่น การไต่สวนแบบเฉพาะหน้า (face-to-face) ซึ่งผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาจะต้องเดินทางมาให้ปาก คำกับเจ้าหน้าที่ตามสถานที่ที่มีการนัดหมายซึ่งโดยทั่วไปแล้วก็มักจะเป็นการไต่สวน ณ ที่ตั้งของหน่วยงาน การกำหนดให้ผู้แจ้งข้อมูล หรือร้องเรียนปัญหาการทุจริตที่จะต้องระบุชื่อ หรือที่อยู่ ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความเปราะบาง อันอาจส่งผลให้เกิดความไม่ปลอดภัย หรือความไม่สบายใจแก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้แจ้งเหตุ

2) ปัญหาการทำงานที่ยังไม่บูรณาการกันระหว่างหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีที่จะสามารถนำมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในปัจจุบัน เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) จำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลดิจิทัลจำนวนมาก หรือที่เรียกว่า “บิ๊กเดต้า” (Big Data) เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการประมวลผล ซึ่งการที่จะรวบรวมข้อมูลในลักษณะดังกล่าวได้นั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ และการทำงานร่วมกันในลักษณะที่เป็นการบูรณาการจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาถึงการทำงานของหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทยในปัจจุบันพบว่ายังคงอยู่ในลักษณะที่ต่างแยกกันทำงาน รวมถึงการกระจาย หรือแบ่งปันข้อมูลกันแต่เฉพาะภายในหน่วยงานนั้น ๆ เท่านั้น ซึ่งโดยลักษณะของการทำงานที่ขาดการบูรณาการกันเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลหลัก อันถือได้ว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญ และควรมีแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ปัญหาในเรื่องการขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงทัศนคติในด้านลบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่อาจจะยังมีความรู้ หรือความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีในบางเรื่องที่ยังมีความคลาดเคลื่อน โดยเฉพาะเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีความซับซ้อน ทำให้อาจจะมีการนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตมีความจำเป็นที่จะต้องรวบรวมข้อมูลจำนวนมากหรือ “บีกเดต้า” ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งในขั้นตอนหรือกระบวนการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องใช้ระยะเวลา รวมถึงบุคลากรจำนวนมากอันอาจถูกพิจารณาว่าเป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคลากร นอกจากนี้การรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำบีกเดต้าดังกล่าวยังอาจทำให้พบเห็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตที่เคยเกิดขึ้นในอดีต และอาจส่งผลให้เจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องได้รับโทษ อีกทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบการทุจริตยังอาจทำให้ง่ายต่อการถูกตรวจสอบหากจะมีการทุจริตต่อไปในอนาคต จึงอาจส่งผลให้ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว

### 3. แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริต

ในการศึกษาถึงประเด็นเรื่องแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยหากจะมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

#### 3.1 แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ภาคประชาชนในการตรวจสอบการทุจริตโดยอาศัยช่องทางเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน

แนวทางดังกล่าวเกิดจากแนวคิดที่ว่าประชาชนถือเป็นหน่วยทางสังคมที่มีความใกล้ชิดและสามารถพบเห็นการทุจริตได้โดยง่าย หากสามารถนำเทคโนโลยีมาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตให้กับภาคประชาชน เช่น มีการนำแอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์ของหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียนปัญหาการทุจริตแต่เพียงหน่วยงานเดียว ก็น่าที่จะเป็นการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการตรวจสอบการทุจริตโดยภาคประชาชนอันเป็นการสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากแต่เดิมนั้นการตรวจสอบการทุจริตโดยภาคประชาชนอาจเกิดปัญหาในเรื่องของขั้นตอนการแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริตที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ทั้งยังอาจจะต้องมีการระบุข้อมูลส่วนบุคคลของผู้แจ้ง เช่น ชื่อ ที่อยู่ หรือหมายเลขโทรศัพท์ ในขณะที่แจ้งเรื่องร้องเรียนเพื่อเป็นการยืนยันถึงการมีตัวตนอยู่จริงของผู้แจ้งทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัดใจ ไม่สบายใจ รวมถึงข้อกังวลทางด้านความปลอดภัยของผู้แจ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตนั้นเป็นข้าราชการระดับสูง เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น อีกทั้งการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงที่มีการร้องเรียนในบางครั้งมักจะเป็นกระบวนการไต่สวนภายในของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา และมักจะไม่ได้มีการแจ้งผลการไต่สวนให้แก่ประชาชนผู้แจ้งเรื่องร้องเรียนแต่อย่างใด ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เลือกที่จะวางเฉยหรือไม่อยากที่จะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริต ส่งผลให้การตรวจสอบการทุจริตโดยภาคประชาชนเกิดความอ่อนแอ แต่หากมีการนำเอาเทคโนโลยี อาทิเช่น สื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีผู้ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันมาใช้เพื่อเป็นการ

เพิ่มช่องทางให้แก่ประชาชนในการแจ้งเรื่องร้องเรียนปัญหาการทุจริต โดยออกแบบให้สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวก มีการคำนึงถึงผู้ใช้ในทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการทางร่างกาย รวมถึงการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้แจ้ง ตลอดจนมีการแจ้งความคืบหน้าของกระบวนการรับเรื่องร้องเรียน และการไต่สวน ก็จะช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น และมีความกล้าที่จะร้องเรียนเรื่องราวกทุจริตที่เกิดขึ้น อันเป็นการช่วยเสริมความเข้มแข็งให้กับการตรวจสอบการทุจริตโดยภาคประชาชน อันจะเป็นกลไกสำคัญในการช่วยลดปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทยลงได้ในที่สุด

### 3.2 แนวทางในการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นช่องทางหลักในการชำระค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าธรรมเนียม

แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริตประการต่อมา คือ การสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน นำเทคโนโลยีทางการเงิน เช่น แอปพลิเคชันของสถาบันการเงินมาใช้เป็นช่องทางหลักในการชำระค่าบริการ ค่าปรับ รวมถึงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันนี้สังคมไทยกำลังเข้าสู่การเป็นสังคมไร้เงินสด (cashless) โดยประชาชนส่วนใหญ่มักจะเลือกใช้วิธีการชำระเงินผ่านทางแอปพลิเคชันของธนาคาร หรือสถาบันการเงิน เป็นจำนวนมากขึ้น (ณัฐปภัสร์ ดาราพงษ์, 2563) ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงินโดยผ่านเลขบัญชีธนาคาร หรือการชำระเงินโดยผ่านรหัสคิวอาร์ (QR Code) ที่มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย อีกทั้งยังสามารถที่จะติดตาม ตรวจสอบเส้นทางในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก และมีความโปร่งใส เนื่องจากในทุก ๆ การทำธุรกรรมด้วยวิธีการทางเทคโนโลยีจะถูกบันทึกไว้ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลที่มีความชัดเจน ถูกต้อง และยากต่อการนำสืบแก้ไข หรือโต้แย้งเป็นประการอื่น อันเป็นการช่วยยับยั้งการกระทำอันเป็นการทุจริตได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม แนวทางดังกล่าวอาจมีความเหมาะสมกับการทำธุรกรรมทางการเงินทั่วไปที่เกิดขึ้นในระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชน ที่อยู่ในรูปแบบของการชำระค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าธรรมเนียมซึ่งโดยปกติแล้วจะมีจำนวนที่ไม่มากนัก อีกทั้งประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่จะมีความคุ้นเคยต่อการชำระเงินด้วยช่องทางดังกล่าว ซึ่งหากมีการสนับสนุนให้มีการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางแอปพลิเคชันของทางสถาบันการเงินต่าง ๆ ให้มากขึ้น ก็น่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยลดปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### 3.3 แนวทางในการนำเอาเทคโนโลยีทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือสูงมาใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ

แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริตประการสุดท้ายที่ผู้ศึกษาได้ทราบจากการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ แนวทางในการนำเอาเทคโนโลยีทางการเงินหรือที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือสูง เช่น เทคโนโลยีบล็อกเชน หรือการนำเหรียญคริปโตเคอร์เรนซี (cryptocurrency) อันเป็นเงินตราดิจิทัลมาร่วมใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณที่มีเงินจำนวนมาก เช่น เงินงบประมาณแผ่นดิน หรืองบประมาณประจำปีของหน่วยงานเอกชนขนาดใหญ่ เนื่องจากเทคโนโลยีดังกล่าวเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อเป็นระบบการเก็บข้อมูลสาธารณะ ใน



ลักษณะที่เป็นรายการเดินบัญชีโดยเป็นการจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ และไม่จำเป็นต้องมีบุคคล หรือหน่วยงานทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการบริหารจัดการข้อมูล โดยลักษณะเด่นที่สำคัญประการหนึ่งของเทคโนโลยีบล็อกเชน คือ การที่ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำสำเนา และจัดเก็บอยู่บนคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในเครือข่ายทุกเครื่อง (Node) โดยข้อมูลดิจิทัลที่ถูกจัดเก็บจะเรียกว่า “บล็อก” (Block) และข้อมูลแต่ละบล็อกที่ถูกจัดเก็บจะไม่ถูกรบกวน หรือแก้ไขโดยข้อมูลดิจิทัลชุดใหม่ แต่จะถูกเก็บไว้ในลักษณะที่คล้ายกับเป็นการต่อสายโซ่เดิม หรือ “เชน” (Chain) โดยรายละเอียดที่สำคัญของข้อมูลดิจิทัลที่ได้รับการจัดเก็บ ได้แก่ รายละเอียดการยืนยันการทำรายการ เช่น วันที่ เวลาในการทำธุรกรรม จำนวนเงิน ชื่อผู้รับ หรือผู้ส่งมอบเงิน โดยรายการเช่นว่านี้จะต้องได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากคอมพิวเตอร์ที่อยู่บนเครือข่าย (Node) แล้วเท่านั้นจึงจะสามารถได้รับการบันทึกและจัดเก็บเข้าฐานข้อมูลแบบบล็อกเชนต่อไป ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถนำมาใช้ตรวจสอบความถูกต้อง และโปร่งใส ตลอดจนความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้เป็นอย่างดี (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, ม.ป.ป.; ปาณมน จันทบุตร และคณะ, 2564)

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเทคโนโลยีบล็อกเชนยังคงเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่มีความซับซ้อน และค่อนข้างยากต่อประชาชนทั่วไปในการทำความเข้าใจ และอาจจะมีความไม่เหมาะสมหากจะนำเอาเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินในทุกประเภท ดังนั้น จึงควรนำเอาเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ในการบริหารจัดการกิจการที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณจำนวนมาก เช่น การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน รวมถึงการกระจายงบประมาณไปยังกระทรวง กรม หน่วยงานราชการ ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบ และติดตามเส้นทางทางการเงิน รวมถึงการทำธุรกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน อีกทั้งยังอาจเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ภาคประชาชนในการตรวจสอบการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินจากการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Node) ในการช่วยตรวจสอบและยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลดิจิทัลที่ได้รับการจัดเก็บไว้ในแต่ละบล็อกได้อีกทางหนึ่งด้วย

## สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาถึงความเป็นไปได้และแนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยการใช้เทคโนโลยี เฉพาะกรณีการป้องกันการทุจริตในประเทศไทยดังที่กล่าวมาแล้ว จึงสามารถนำไปสู่ข้อสรุปและการอภิปรายผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ ดังต่อไปนี้

### 1. ความเป็นไปได้ในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริต

ในประเด็นเรื่องของความเป็นไปได้ในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตนั้น ผู้ศึกษาพบว่า มีความเป็นไปได้ค่อนข้างมาก เนื่องจากประชาชนไทยส่วนใหญ่จะค่อนข้างมีความพร้อม รวมถึงมีความถนัด และคุ้นชินต่อการใช้เทคโนโลยีทั้งที่เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ และการทำธุรกรรมทางการเงินโดยผ่านทางแอปพลิเคชันของสถาบันการเงินในการทำธุรกรรมทางการเงินในชีวิตประจำวันผ่านทางแอปพลิเคชันของสถาบันการเงิน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงไม่เป็นการยากหากว่าจะมีการกำหนดเป็น

นโยบายเพื่อผลักดัน หรือสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนในการร่วมนำเอาเทคโนโลยีดังกล่าว มาใช้เป็นช่องทางหลักในการรับเรื่องร้องเรียนปัญหาการทุจริต หรือนำมาใช้เป็นช่องทางในการรับชำระ ค่าสินค้า ค่าบริการ ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ก็จะเป็นการช่วยให้เกิดความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบหลักฐานที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมในลักษณะเช่นนี้ได้โดยง่าย อย่างไรก็ตามการที่จะนำ เทคโนโลยีเช่นนี้มาใช้ช่วยลดการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการ ให้บริการด้านการเชื่อมต่อข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการบำรุงรักษาระบบคอมพิวเตอร์ของ สถาบันการเงินควบคู่กันไปด้วย กล่าวคือ หากระบบการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือระบบคอมพิวเตอร์ ของสถาบันการเงินเกิดปัญหา มีความล่าช้า หรือเกิดข้อขัดข้อง ที่เรียกกันว่า “แอฟล่ม” ก็อาจจะต้องกลับไปใช้ วิธีการชำระเป็นเงินสดซึ่งง่ายต่อการที่จะเกิดการทุจริตได้เช่นเดิม

## 2. ปัญหาและอุปสรรคในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย

สำหรับประเด็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นหากจะมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการ ป้องกันการทุจริตในประเทศไทยที่ผู้ศึกษาได้ทราบจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันทั้งที่เป็นกฎหมายสารบัญญัติ และกฎหมายวิธีสบัญญัติที่ อาจยังมีความไม่ทันสมัย และไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงทางด้าน เทคโนโลยี เนื่องจากแนวคิดทางด้านเนื้อหาของกฎหมาย และกระบวนการในการพิจารณาตีของประเทศไทย ยังคงค่อนข้างที่จะมีความอนุรักษ์นิยม รวมถึงมีขั้นตอนในการบัญญัติกฎหมายที่ค่อนข้างซับซ้อนและอาจใช้ ระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายที่ค่อนข้างนาน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการลด หรือ ลัดขั้นตอนในการบัญญัติกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี หรืออาจจะใช้แนวทาง ในการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีให้อยู่ในรูปแบบของพระราชกำหนดไปพลางก่อน โดยได้รับ คำแนะนำหรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีเสียก่อนเพื่อให้เกิดความรอบด้าน มีประสิทธิผล และมีความรวดเร็วในการประกาศใช้กฎหมาย

2) การทำงานที่ยังไม่สามารถบูรณาการกันได้ในระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะในเรื่องของการแบ่งปัน ข้อมูลซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญหากจะมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะ เทคโนโลยีบล็อกเชน อันเป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล (data structure) หรือเทคโนโลยีสัญญา อัจฉริยะ (smart contract) หรือการใช้แอปพลิเคชันของสถาบันการเงินในการชำระค่าสินค้า บริการ หรือการ ทำธุรกรรมต่าง ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยข้อมูล หรือข้อมูล “บิกเดต้า” ในการวิเคราะห์และประมวลผล ทั้งสิ้น โดยสาเหตุที่ทำให้การทำงานในระหว่างหน่วยงานในประเทศไทยยังไม่สามารถทำงานได้อย่างสอดประสาน หรือบูรณาการกันได้เท่าที่ควรนั้นค่อนข้างที่จะมีความซับซ้อน และเกิดขึ้นได้จากหลากหลายสาเหตุ เช่น ข้อมูลบางอย่างเป็นข้อมูลที่เป็นความลับของหน่วยงาน หรืออาจจะข้อมูลที่มีความอ่อนไหวสูง เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลประวัติอาชญากร ข้อมูลด้านความมั่นคง เป็นต้น ดังนั้น ในการทำงานของหน่วยงาน ต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทยจึงมักจะเป็นการทำงานที่แยกส่วนกันโดยในแต่ละ

หน่วยงานก็จะมีชุดข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การแบ่งประเภทของข้อมูล เป็นของตนเอง ส่งผลให้ข้อมูลหลายประเภทที่แม้ว่าจะเป็นข้อมูลที่แสดงผลในเรื่องเดียวกัน แต่จำนวนตัวเลขทางสถิติต่าง ๆ อาจจะมีความแตกต่างกันไปตามวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานก็จะมีความเป็นเอกเทศ และมักจะมีการสงวนข้อมูลไว้ใช้เฉพาะในหน่วยงานของตนเท่านั้น โดยการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวอาจจะเป็นการกำหนดให้มีหน่วยงานระดับชาติอันเป็นหน่วยงานกลางขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมข้อมูล (data center) โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ มาไว้ในที่เดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตามเนื่องจากปัญหาความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกิดขึ้นจากวิธีการจัดเก็บของแต่ละหน่วยงาน จึงอาจทำให้แนวทางดังกล่าวค่อนข้างที่จะเกิดขึ้นได้ยาก หรืออาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนข้อมูลทั้งหมดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3) การขาดความรู้ ความเข้าใจทางด้านเทคโนโลยี ตลอดจนการมีทัศนคติในด้านลบหากว่ามีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริต เป็นปัญหาและอุปสรรคประการสุดท้ายที่ผู้ศึกษาได้ข้อค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้ ที่แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีประชากรใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก สูงติดอันดับโลกแต่กระนั้นก็ยังพบว่าประชากรหลายกลุ่มที่ยังคงขาดความรู้ หรือความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของเทคโนโลยีรวมถึงประชากรในกลุ่มที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่มีการทำงานซับซ้อน ยากต่อการทำความเข้าใจ เช่น เทคโนโลยีบล็อกเชน หรือ เทคโนโลยีสัญญาอัจฉริยะ (smart contract) ทำให้ไม่สามารถที่จะดึงเอาศักยภาพที่แท้จริงในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันการทุจริตเท่าที่ควร หรือในบางกรณีที่ภาครัฐมีความสามารถที่จะผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีโดยการให้ทุนการศึกษา หรือการสนับสนุนงบประมาณทางด้านการศึกษาดูงาน แต่ก็ไม่อาจที่จะรักษาความคงอยู่ได้ เพราะค่าตอบแทนต่ำส่งผลให้บุคลากรหลายรายเลือกที่จะลาออกไปทำงานกับหน่วยงาน หรือองค์กรภาคเอกชนเนื่องจากมักจะได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่า

### ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการสรุปและอภิปรายผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สามารถได้ข้อเสนอแนะถึงแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริตในลักษณะอื่น ๆ ได้ ดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

1) ควรมีแนวทางในการให้ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ ตลอดจนประชาชนให้มีความเหมาะสมกับประชากรในแต่ละกลุ่ม แม้ว่าในปัจจุบันนี้ประชาชนไทยจะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกขึ้น แต่ก็อาจจะยังขาดความรู้ หรือความเข้าใจในเรื่องของเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการป้องกันการทุจริตที่อาจจะมีควมซับซ้อนมากกว่าเทคโนโลยีอื่น เช่น เทคโนโลยีบล็อกเชน ที่แม้ว่าจะมีประโยชน์ในแง่ของการตรวจสอบความถูกต้องและความโปร่งใสของข้อมูลดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงิน หรือการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ แต่เทคโนโลยีดังกล่าวก็ยังถือได้ว่าค่อนข้างที่จะใหม่ต่อสังคมไทย และค่อนข้างที่จะทำความเข้าใจได้ยากอันเนื่องมาจากเป็นเทคโนโลยีที่มี

ลักษณะเฉพาะ และมีความซับซ้อนสูง อีกทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีดังกล่าวเองก็ยังคงมีจำกัดเฉพาะผู้ที่มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะเท่านั้น ซึ่งหากมีแนวทางในการสรุปลงความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในเรื่องของระบบการทำงานของเทคโนโลยีดังกล่าวให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ก็น่าจะเป็นการช่วยเสริมพลังให้แก่การป้องกันการทุจริตในประเทศไทยโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนได้อย่างเข้มแข็ง เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) ควรมีการออกแบบระบบเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการตรวจสอบการทุจริตเพื่อให้ยากต่อการถูกแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือจากการถูกเจาะระบบ (hacking) เพื่อเข้าไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล หรือเพื่อสร้างพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นเท็จให้ผู้กระทำความผิด หรือยากต่อการเอาผิด ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยเป็นอีกหนึ่งสังคมที่มักจะหาช่องทางในการที่จะหลบเลี่ยงกฎหมาย หรือหลบเลี่ยงจากการถูกดำเนินคดี แม้ว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบการทุจริตจะช่วยให้เกิดความชัดเจนแน่นอนในเรื่องของพยานหลักฐานในการเอาผิดแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากว่าระบบดังกล่าวมีช่องโหว่ก็อาจจะเปิดโอกาสให้กับอาชญากร หรือผู้กระทำความผิดเข้าไปแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้โดยง่ายด้วยเช่นกัน ซึ่งการที่จะป้องกันปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้จากเพียงการนำกฎหมายมาเป็นเครื่องมือแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความร่วมมือกับนักพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อคิดค้นระบบ หรือวิธีการในการป้องกันการถูกเจาะระบบเข้ามาเพื่อแก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าว ทั้งยังอาจจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดังกล่าวและอาจจะต้องมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรนักพัฒนาระบบเทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศ ก็น่าจะเป็นส่วนเสริมสำคัญที่ช่วยให้การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อป้องกันการทุจริตในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยแนวทางดังกล่าวอาจรวมถึงการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี รวมถึงการรักษาบุคลากรที่ได้รับ การส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีเช่นว่านี้ให้มีอัตราการคงอยู่ในระบบให้ได้มากและนานที่สุด เช่น การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับภาระงาน และความสามารถ เป็นต้น

3) การกำหนดหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลระบบเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการตรวจสอบและติดตามปัญหาการทุจริต เนื่องจากบุคคลหรือหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวจะต้องมีความเป็นกลางและได้รับการยอมรับรวมถึงได้รับความไว้วางใจจากทุกฝ่าย โดยอาจกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระและมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล การพัฒนาระบบ รวมถึงการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการไต่สวน หรือพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตโดยทั่วไปแล้วมักจะไม่เป็นที่เปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อป้องกันความเสียหายต่อรูปคดีซึ่งหากจะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ ทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ตลอดจนบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยี ก็อาจที่จะต้องให้ความระมัดระวังในแง่ของการรั่วไหลของข้อมูล ดังนั้นการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐในการกำกับ ดูแล ตลอดจนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีก็น่าที่จะเป็นการเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย อย่างไรก็ตาม

หากมีข้อกังวลในเรื่องของความโปร่งใสตรวจสอบได้ ก็อาจจะกำหนดให้มีหน่วยงานภาครัฐมากกว่าหนึ่งหน่วยงานเข้ามาทำหน้าที่ร่วมกันในการกำกับดูแลระบบเทคโนโลยีดังกล่าวในลักษณะที่เป็นการบูรณาการ หรืออาจจะเป็นการสร้างความร่วมมือกันในระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน เนื่องจากการบริหารงานในลักษณะของเอกชนจะมีความทันสมัย และมีความคล่องตัวสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีหรือลักษณะของการเกิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้เหมาะสมกว่าภาครัฐ ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงสามารถรักษาความลับสำคัญในสำนวนคดี รวมถึงอาจมีการนำเอาระบบเทคโนโลยีที่เรียกว่า “สัญญาอัจฉริยะ” (smart contract) อันเป็นระบบเทคโนโลยีที่เพิ่งได้รับการคิดค้นขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ โดยระบบดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการกำกับดูแลระบบเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการตรวจสอบและติดตามปัญหาการทุจริตโดยใช้เทคโนโลยี และไม่ต้องอาศัยมนุษย์เข้ามาทำหน้าที่ดูแลระบบแต่อย่างใด ทั้งยังเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา และประหยัดทรัพยากรบุคคลในการตรวจสอบ รวมถึงเป็นการช่วยแก้ปัญหาความลำเอียง (bias) ที่อาจเกิดขึ้นจากการตรวจสอบโดยมนุษย์ ดังนั้นระบบเทคโนโลยีสัญญาอัจฉริยะดังกล่าวจึงอาจมีความเหมาะสมที่สุดหากว่าจะมีการนำมาใช้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลระบบเทคโนโลยีในการป้องกันการทุจริต และควรที่จะมีการศึกษาและทำการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป

## กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง ความเป็นไปได้และแนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้เทคโนโลยี: ศึกษากรณีการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย ซึ่งผู้ศึกษาได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

---

## บรรณานุกรม

- กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. (2558). การศึกษาระบบอุปถัมภ์กับปัญหาสังคมไทย: การประยุกต์ใช้ของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 23(1), 177-197.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (ม.ป.ป.). บทวิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต: Blockchain reinvent service delivery. <https://ipthailand.go.th/images/2284/BlockchainAnalysis2019.pdf>
- ณัฐปภัทร์ ดารพงษ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรมการเงินทางออนไลน์ผ่านธนาคารทางอินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารนวัตกรรมธุรกิจ การจัดการ และสังคมศาสตร์*, 1(1), 60-94.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และ ประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 29(2), 31-48.

- ปาณมน จันทบุตร, ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์, และ อรุณรัตน์ เศวตรธรรม. (2564). เทคโนโลยีบล็อกเชน: แนวคิดและผลกระทบสำหรับการบัญชี การตรวจสอบบัญชี และการจัดการห่วงโซ่อุปทาน. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 17(56), 75-93.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 183-197.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2566). *สถานการณ์การทุจริตประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/2711726a1ab2bcb9dba3f3fd686c36e72ab78aa.pdf>
- Chene, M. (2011, April 12). Use of mobile phones to detect and deter corruption. *U4 Anti-corruption Resource Centre*. Retrieved January 17, 2021, from <https://www.u4.no/publications/use-of-mobile-phones-to-detect-and-deter-corruption>.
- Girila, L. & Rub, J. (2015). White-collar crime: Definitional issues and classification. *Revista Nationala De Drept*, 8, 19-26.
- Gottschalk, P. & Gunnesdal, L. (2018). *White-collar crime in the shadow economy: Lack of detection, investigation and conviction compared to social security fraud*. Springer.
- Kossow, N. & Dykes, V. (2018). *Embracing digitalization: How to use ICT to strengthen anti-corruption*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ).
- Kukutschka, R. M. B. (2016, November 28). Technology against corruption: The potential of online corruption reporting apps and other platforms. *U4 Anti-corruption Resource Centre*. Retrieved January 4, 2021, from <https://www.u4.no/publications/technology-against-corruption-the-potential-of-online-corruption-reporting-apps-and-other-platforms>
- Transparency International. (2021). *Corruption Perceptions Index (CPI) 2021*. <https://www.transparency.org/cpi>.
- We are social. (2021). *Digital 2021: Global overview report*. <https://wearesocial-cn.s3.cn-north-1.amazonaws.com.cn/common/digital2021/digital-2021-global.pdf>

## ธรรมาภิบาลสำหรับผู้นำในยุคดิจิทัลกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข

### Good Governance for Leaders in the Digital Age and Creating a Happy Organization

สกอล สุกุลกล้า\* ชยานิน ศรีภักระโทก\*

Sakol Sakulkla\* Chayanin Khruengkrahtok\*

Received: 21 November 2023 / Revised: 25 December 2023 / Accepted: 30 December 2023

#### บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพที่ได้รับผลกระทบจากความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัย หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการบริหารงานขององค์กรสามารถทำให้คนในองค์กรดำรงอยู่ร่วมกันด้วยความดีงาม ความถูกต้อง และความสงบสุข ด้วย 6 หลักการ คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า นอกจากนี้ สิ่งที่จะเสริมหลักธรรมาภิบาล ให้คนในองค์กรมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการทำงาน ประสบความสำเร็จทั้งคนและองค์กรนำไปสู่ความสุขอย่างยั่งยืน คือ หลักการ 5 ให้สุขความยั่งยืน ได้แก่ 1) ให้ความรู้ 2) ให้โอกาส 3) ให้การยอมรับ 4) ให้ครอบครัว และ 5) ให้ความก้าวหน้า

**คำสำคัญ :** ธรรมาภิบาล/ ยุคดิจิทัล/ องค์กรแห่งความสุข

#### Abstract

The purpose of this article is to present the principles of good governance in managing organizations in the digital age as a guideline for applying and developing organizations to have efficiency that is affected by the advancement of science and modern technology. Good governance is a tool in the management of the organization that can make people in the organization live together with goodness, righteousness, and peace with 6 principles: 1) The rule of law; 2) Morality; 3) Accountability; 4) Participation; 5) Responsibility; and 6) Cost – Effectiveness or Economy. In addition, things that will enhance the principles of good governance

\* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

\* Graduate student in the Master of Educational Administration program, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

for people to have a good quality of life. Effectiveness in work allows for Success for both people and organizations which leads to sustainable happiness, these 5 principles provide for sustainability: 1) provide knowledge; 2) provide opportunities; 3) provide money savings; 4) provide family; and 5) provide advanced

**Keywords:** good governance / digital age / happy organization



## บทนำ

สังคมยุคดิจิทัลเกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและนวัตกรรมเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดสภาพความเปลี่ยนแปลงรอบด้าน สังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมืองอย่างรวดเร็ว เกิดวัฒนธรรมใหม่ ๆ ในช่วงปริบทาแตกต่างจากในอดีตกว่าจะพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคมได้ต้องใช้เวลาอันยาวนาน โลกยุคดิจิทัล (Digital Age) มีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ยุคนี้อย่างสิ้นเชิง เรียกว่า “มนุษย์ดิจิทัล” (ศาสตราจารย์จตุโชติ และทิพมาศ เศรษฐวรโชติ, 2564 : 79) จากความเปลี่ยนแปลงของสังคมทุกคนต้องเรียนรู้ ยอมรับ และพยายามอยู่รอดในสังคมให้ได้ด้วยการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง วางแผนชีวิตแบบตลอดชีวิต และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลของโลก (World of innovation and Digital Technology Change)ที่กำลังเข้าสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence) (สุวรรณี ไวท์ และคณะ, 2564 : 341) ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้พฤติกรรมของคนในสังคม ทั้งในการทำงานและใช้ชีวิตประจำวันเปลี่ยนไปอย่างไม่รู้ตัว มีความอยากได้เกินความจำเป็นและพอดี จนส่งผลให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงไม่ว่าจากสภาพส่วนบุคคล สังคมและองค์กร รวมถึงโครงสร้างของเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ล้วนเป็นสิ่งสำคัญซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งสิ้น ภายใต้ความเจริญทางเทคโนโลยีกลับพบปัญหาด้านคุณภาพชีวิตอยู่มาก สืบเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีที่เรียกว่าความเครียด จากเทคโนโลยี (Technologystress) เป็นปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น ความเครียดนอนไม่หลับ ความจำเสื่อม สมาธิสั้น อารมณ์ฉุนเฉียวแปรปรวน โมโหโกรธง่าย เป็นต้น และปัญหาด้านสุขภาพกาย เช่น โรคซึมเศร้า ออฟฟิศซินโดรม (Office syndrome) การเลียนแบบพฤติกรรม เป็นต้น (พระมหาศรารุณี รัตนสันติ และคณะ, 2566 : 112) ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะมีอิทธิพลส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศ ทุกช่วงวัย หากทุกคนมีสติและหลักธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน จะทำให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาลที่จะทำให้คนในองค์กรและสังคมนั้น ๆ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมยุคดิจิทัล

การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สู่วิถีการแก้ไข สิ่งที่ปรากฏคือความล้มเหลวของระบบการควบคุมที่ขาดความโปร่งใส มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ปกปิดข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบทั้งองค์กร จึงย้อนกลับมามองเรื่องของ “คุณธรรมจริยธรรม” ที่ควรจะมีอยู่ในตัวตนแต่ละบุคคลมากขึ้น จนเป็นที่มาของการบริหารจัดการที่เรียกว่า “หลักธรรมาภิบาล” (Good Governance) 6 หลักการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานขององค์กร ซึ่งสังคมและองค์กรจะดำรงอยู่ด้วยความดีงาม ความถูกต้อง และความสงบสุขได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจของมนุษย์ที่จะต้องมีความดี จริยธรรม และมีสติรู้ตนตลอดเวลาในการใช้เทคโนโลยีที่จะทำให้คนและองค์กรประสบความสำเร็จถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคนซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในองค์กรให้มีทักษะ ความรู้ ก้าวทันสมัยของเทคโนโลยี เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข คนทำงานในองค์กรถือเป็นบุคคลสำคัญและกำลังหลักของทั้งครอบครัว องค์กร ชุมชน และสังคมเมื่อคนทำงานในองค์กรมีความสุข ย่อมส่งผลดีต่อผลประกอบการ หรือผลผลิตขององค์กร ครอบครัว

และชุมชนมีความสุข ส่งผลต่อสังคมที่มีความสุขที่ยั่งยืน (ชาติชัย อุดมกิจมงคล, 2561 : 36) ดังนั้น สังคมและองค์กรจะเกิดความสุขได้ก็ด้วยทุกคนในสังคมและองค์กรมีความรัก ความสามัคคีปรองดอง เอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกัน และความปลอดภัยต่อกัน หากนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

การพัฒนาองค์กร (Organization Development: OD) เป็นการดำเนินงาน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการแก้ปัญหาตั้งแต่ระดับบุคคลถึงระดับองค์กร สร้างทัศนคติ พฤติกรรม วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรทุกระดับ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สังคมยุคดิจิทัลในปัจจุบัน องค์กรจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันและพัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงเป็นสาเหตุหนึ่งส่งผลให้คนในองค์กรเกิดความตึงเครียด วิตกกังวล ดังนั้น ควรสร้างบรรยากาศแห่งความสุขในการทำงาน (Happy at work) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนในองค์กรปรารถนา องค์กรใดสามารถทำให้สมาชิกมีความสุขในการทำงานได้ องค์กรนั้นจะประสบผลสำเร็จสูง แต่ถ้าองค์กรใดประสบความสำเร็จแต่ขาดความสุขย่อมขัดแย้งกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามที่มาสโลว์ หรืออัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนต่างปรารถนาความสุข ทุกคนวิ่งแข่งกันในเส้นทางที่ไม่รู้ จะจบตอนไหน ไม่รู้ว่าปลายทางคือสิ่งใดแต่ทุกคนมีความปรารถนาที่เหมือนกัน คือ ความสุข ดังนั้น คนที่อยู่ในองค์กรถือว่าเป็นต้นทุนทรัพยากรที่มีคุณค่าและความสำคัญอย่างยิ่งขององค์กรที่จะต้องดูแลเอาใจใส่อย่างดี ให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความผูกพันและรักดีต่อองค์กร และต้องดูแลพวกเขาตลอดชีวิต (สุทธิรัตน์ ชูเลิศ, 2564 : 131) หากคนในองค์กรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจะทำให้มีขวัญกำลังใจในการทำงานอย่างมีความสุข มีความผูกพันที่ดีต่อกัน รักองค์กร รักผู้ร่วมงานทุกระดับส่งผลให้องค์กรกลายเป็นองค์กรแห่งความสุขอย่างยั่งยืน

การพัฒนาองค์กรในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องเริ่มจากการพัฒนาบุคคลเป็นอันดับแรก ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความสุขในการทำงานของคนภายในองค์กร เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานขึ้นอยู่กับความสุขของคนในองค์กร การสร้างความรัก ความสามัคคีปรองดอง เอื้ออาทร และปรารถนาดีต่อกัน จะทำให้เกิดเป็นองค์กรแห่งความสุขสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการบริหารงานขององค์กรสามารถทำให้คนในองค์กรดำรงอยู่ร่วมกันด้วยความดีงาม ความถูกต้องและความสงบสุข ด้วย 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับประยุกต์ใช้ในองค์กรยุคดิจิทัล สามารถทำให้องค์กรปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังสามารถพัฒนาองค์กรได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้สำเร็จทำให้คนในองค์กรเกิดความสุขในการทำงาน และที่สำคัญสามารถเพิ่มขีดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงานได้เป็นอย่างดี

## ธรรมาภิบาลยุคดิจิทัล คืออะไร ?

ธรรมาภิบาล ( Good Governance) เป็นหลักการและกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและความชอบธรรม ในการปกครอง การบริหาร จัดการ ควบคุมดูแล ทั้งคนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามครรลองครองธรรมที่ช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพ และประสิทธิภาพ อย่างซื่อสัตย์สุจริต ทำให้บุคคลภายนอกมีความเชื่อมั่นและศรัทธา เป็นองค์กรที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมทั้งมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบ ความถูกต้อง สามารถชี้แจงเหตุผลและพร้อม ยอมรับการตรวจสอบโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมซึ่งการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลในแต่ละ องค์กรต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรมเสมอเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหารควรมีหลักความโปร่งใสในการบริหารทรัพยากรบุคคลและบริหารงาน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ประเมินและตรวจสอบ (ภุติศ นอขุนทด, 2565 : 1032) ทั้งนี้ หลักธรรมาภิบาลมีหลายหลักการแตกต่างกัน ออกไปแต่หลักพื้นฐานที่สำคัญ คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส สำคัญรับผิดชอบ และประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั้งผู้ที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชน เพราะธรรมาภิบาล คือการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารงานที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำมีศีลธรรม จริยธรรม มีส่วนร่วมในการรับรู้ ตัดสินใจ ดำเนินการและประเมินผล ตลอดจนรับผลจากการตัดสินใจร่วมกัน สร้างความ เท่าเทียมทางสังคมในการรับโอกาสต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับจากองค์กร การมีธรรมาภิบาล อาจนำมาสู่การมี ประชาธิปไตยที่มีผลทางสังคมคือ มีการพัฒนาประเทศไปในทางที่สร้างความสงบสุขอย่างต่อเนื่องและสภาพ ระบอบปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้โดยสันติวิธี สาระของธรรมาภิบาลคือ องค์กรประกอบที่ทำให้เกิด การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความตั้งใจจริง มีความอดทน มีการสื่อสารที่ดีและมีสภาพแวดล้อมที่มีความพร้อม แต่ปัจจัย ที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การสร้างธรรมาภิบาลประสบความสำเร็จคือ ความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายต้องเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างเสริมธรรมาภิบาลควรเริ่มต้นด้วยการสร้างความตระหนักให้สมาชิกในสังคม นั้น ๆ (เศรษฐพร หนูนุช, 2560 : 9) จึงกล่าวได้ว่า ธรรมาภิบาล คือกระบวนการพัฒนาและการบริหาร จัดการบนพื้นฐานของความถูกต้องและความชอบธรรม ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ แบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถรอบด้าน มีคุณธรรม จริยธรรมและต้องรู้จักการให้ เพราะการให้ แสดังออกถึงความรัก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีน้ำใจไมตรี ความห่วงใยและความปรารถนาดีของคนในองค์กรซึ่ง จะนำพา มาสู่ความสุขของคนทำงานในองค์กรนั้น ๆ สำหรับการบริหารจัดการและพัฒนาองค์กร ยุค แห่ง ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล

ดิจิทัล (Digital) คือ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรจัดระบบการบริหารจัดการ ให้เกิดคุณภาพอย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อความถูกต้องและแม่นยำในการจัดเก็บข้อมูล และเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศนคติทางความคิดในทุกภาคส่วน เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อการบริการและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนหลากหลายมิติ องค์กรดิจิทัล ประกอบด้วย 4 ส่วน

ได้แก่ 1) กระบวนการจัดการความรู้ 2) ทักษะดิจิทัลของบุคคลในองค์กร 3) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) วัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมขององค์กร เมื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ปฏิบัติงานแล้วจะต้องมุ่งเน้นถึงการการบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด องค์กรอย่างยั่งยืน การบริหารองค์กรยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการบริหารเป็นพิเศษ เนื่องจากมีการแข่งขันที่รุนแรงทั้งทางด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและด้านวัฒนธรรมที่ได้รับจากต่างประเทศ ต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานของทั้งผู้บริหารและบุคลากร มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ และภาวะผู้นำสูงสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรทุกภาคส่วน ซึ่งจะส่งผลต่อการประเมินผลการดำเนินงานความสำเร็จขององค์กรต่อไป (นवल แก้วสุวรรณ และคณะ, 2563 : 123, 132) ดังนั้น การทำงานในสังคมยุคเทคโนโลยีดิจิทัล จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในองค์กรตั้งแต่ระดับผู้บริหาร รวมถึงผู้ปฏิบัติงานต้องมีความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรที่จะได้บรรลุเป้าหมายด้วยกัน โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้การปฏิบัติงานร่วมกับหลักของการครองตน ครองคน และครองงาน กล่าวได้ว่า 1) หลักการครองตน คือ การประพฤติปฏิบัติสวตนทางกาย วาจา ใจ ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักศีลธรรมสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ควรค่าแก่การยกย่อง 2) หลักการครองคน คือ การเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ฟังพาได้ เป็นที่ไว้วางใจ ควรค่าแก่การเคารพ มีมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและประชาชน ครองคนด้วยใจจะได้รับความร่วมมือร่วมความคิด และร่วมทำประโยชน์ที่พึงประสงค์ก็จะบังเกิดขึ้นโดยง่าย ไม่เกิดการต่อต้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง และ 3) หลักการครองงาน คือ การปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ รักในงานหน้าที่ มีความรู้ความสามารถ สร้างสรรค์ พัฒนาประเมินผลงาน และจิตอาสาทำให้มากกว่าหน้าที่รับผิดชอบ ประสานต่อยอดโดยยึดประโยชน์สุขส่วนรวมเป็นหลัก (เพ็ญพัชรินทร์ เพ็ญพอรู และจักรี ศรีจารุเมธีญาณ, 2564 : 61, 63, 66) กล่าวคือ ดิจิทัล เป็นความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษย์และพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในความร่วมมือของทุกภาคส่วนสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ และมีภาวะผู้นำที่มีความเป็นธรรม

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลยุคดิจิทัล คือ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้มีความรวดเร็ว ไร้ขีดจำกัด เกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยผ่านกระบวนการติดตาม กำกับดูแลและประเมินผล ด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้แบบมีส่วนร่วม เพื่อความสงบสุขภายในองค์กรและสังคมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งผลให้ทุกคนในองค์กรสามารถอยู่ร่วมกันและปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบของแต่ละคนได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่มีผู้นำเสนอการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการหรือประยุกต์ใช้ในแต่ละหน่วยงานและองค์กร ผู้เขียนพบว่าผู้นำเสนอส่วนใหญ่มีการใช้คำเหล่านี้ในบทความ ได้แก่ ควรให้ เพื่อให้ ต้องให้ ส่งเสริมให้

สร้างให้ การให้ เป็นต้น โดยมีกรกล่าวไว้ในประโยค เช่น การให้ความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม ต้องให้ความยุติธรรมและความเสมอภาคตามหลักคุณธรรม ควรให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมรับผิดชอบตามหลักความรับผิดชอบ การให้โอกาสทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจตามหลักการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้า สร้างให้องค์กรเกิดความยั่งยืน เป็นต้น ผู้เขียนวิเคราะห์แล้วว่าคำว่า “ให้” ในแต่ละบทความตามที่มีผู้นำเสนอมีความหมายและคุณค่าอย่างยิ่ง มีความสอดคล้องกับหลักธรรม เป็นการแสดงออกที่ตึงตังทั้งผู้ให้และผู้รับ การให้สามารถทำได้ทุกโอกาสกับคนทุกระดับชั้น ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะการให้ด้วยจิตบริสุทธิ์แล้วนั้นจะทำให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืนยากที่จะหาสิ่งใดมาเปรียบได้ จึงมีแนวคิดว่าการบริหารจัดการองค์กรในยุคดิจิทัลให้เป็นองค์กรแห่งความสุขได้นั้น ในองค์กรควรมี “การให้” มาบริหารจัดการร่วมกับหลักธรรมาภิบาลอีกประการหนึ่ง คือ “หลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืน” ประกอบด้วย

1. ให้ความรู้ คือ ให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติในการทำงาน การเพิ่มพูนทักษะสติปัญญา วิทยาการที่ทันสมัยเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล รวมถึงส่งเสริมวัฒนธรรมขององค์กรในการอยู่ร่วมกัน

2. ให้โอกาส คือ ให้ทุกคนในองค์กรมีโอกาสได้แสดงความสามารถตามถนัด มีส่วนร่วมในกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้าย การรับรู้ข่าวสารภายในองค์กรอย่างทั่วถึงตรวจสอบได้ ให้ความเสมอภาคและยุติธรรม

3. ให้การออม คือ ให้คนในองค์กรรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างนิสัยการออมเงิน ไม่สุรุ่ยสุร่าย และรู้จักความพอดีตามฐานะของตนเอง รวมถึงจัดสวัสดิการให้ตามความเหมาะสม มีทุนสำรองต่อการดำรงชีพในอนาคต

4. ให้ครอบครัว คือ ให้การดูแล ใส่ใจ ช่วยเหลือ และจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมถึงครอบครัวของคนในองค์กรตามความเหมาะสม เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน เมื่อคนในครอบครัวมีความสุขแล้วคนในองค์กรจะอุทิศตนเพื่อพัฒนาองค์กรด้วยความรักและศรัทธาอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลทั้งคนและองค์กร ทำองค์กรให้เสมือนครอบครัวของทุกคน

5. ให้ความก้าวหน้า คือ ให้สิ่งตอบแทนแก่คนในองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และส่วนรวมเมื่อสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน เช่น ตำแหน่งค่าตอบแทน ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และอื่น ๆ ซึ่งจะเป็แรงบันดาลใจในการทำงานและพร้อมพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จของชีวิตแห่งความสุข

โดยเชื่อว่าการให้เป็สิ่งที่ยิ่งใหญ่เสมอและมีมือของผู้ให้ย่อมสูงกว่ามือผู้รับ ถ้าทุกคนรู้จักให้สิ่งที่ตึงตังมีคุณค่าต่อกันจะทำให้ทั้งตัวบุคคลและองค์กรเกิดความสุข โดยเฉพาะการบริหารองค์กรถ้าผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรเป็นผู้ที่เริ่มการให้ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือสมาชิกในองค์กรตามที่นำเสนอ ก่อน ผลลัพธ์ที่จะได้คือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือสมาชิกในองค์กรจะให้สิ่งตึงตังหรือสิ่งที่ผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรต้องการกลับมา ส่งผลให้

คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลและผลงานขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กลายเป็นองค์กรแห่งความสุขอย่างยั่งยืน ปรากฏตามภาพที่ 1 ดังนี้



ภาพที่ 1 : หลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืน

ที่มา : พัฒนาและสังเคราะห์โดยคณะผู้เขียน

### องค์กรแห่งความสุขยุคดิจิทัลเป็นเช่นไร ?

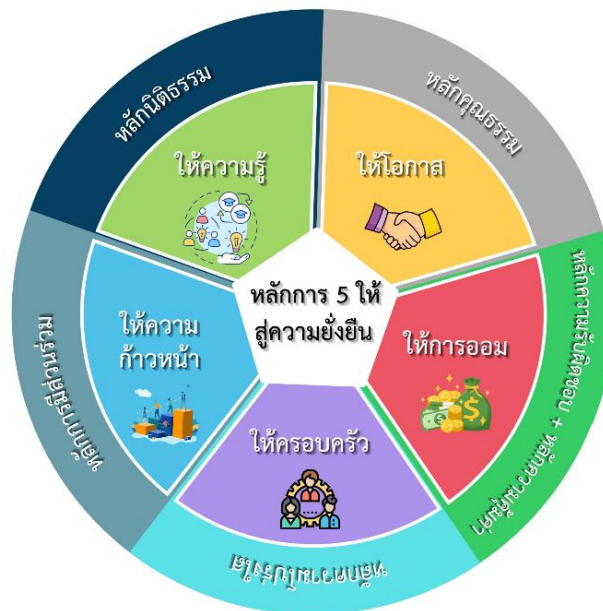
เมื่อธรรมาภิบาลยุคดิจิทัล เป็นการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดข้อจำกัด สร้างความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกระบวนการติดตาม กำกับดูแล ประเมินผลที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้แบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้องค์กรเกิดความสงบสุขทำให้ทุกคนในองค์กรสามารถทำงานร่วมกันและปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างมีความสุข องค์กรมีความยั่งยืนมั่นคง ความสุขในการทำงาน (Workplace Happiness) มีความสำคัญในการสร้างความสมดุลในชีวิตการทำงาน โดยมีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาคน พัฒนางาน และนำพาองค์กรสู่ความยั่งยืน การสร้างความสุขในที่ทำงานส่งผลให้เกิดแรงจูงใจที่ดีในการสร้างสรรค์และพัฒนางานทำให้องค์กรมีความยืดหยุ่นและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อบรรลุภารกิจขององค์กร เนื่องจากยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตและการทำงานอย่างยิ่งทำให้เป็นสังคมแห่งข้อมูลสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีความสำคัญต่อการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาตนเอง การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีผลต่อการเผยแพร่ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการทำงานและการเรียนรู้ นอกจากนี้ การเชื่อมโยงทางสารสนเทศยังช่วยเพิ่มการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่เปิดกว้างไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสารกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้เต็มไปด้วยความสุขและความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวก

ในการทำงาน ทำให้มนุษย์สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของการนำเสนอข้อมูลผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการทำงานในสังคมแห่งยุคดิจิทัลเพื่อสร้างความสุขของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคปัจจุบันมีผลกระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและวัฒนธรรม และการทำงานที่ต้องพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจทำให้ชีวิตการทำงานต้องเผชิญหน้ากับการแข่งขันอย่างรุนแรงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้องค์กรและบุคคลต้องปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรล้วนมีผลต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของบุคคล ความเครียดที่เกิดขึ้นในการทำงานอาจส่งผลกระทบต่อสมรรถภาพการทำงาน คุณภาพของงาน และสุขภาพจิตของบุคคลากรไม่มีความสุขในการทำงาน จึงทำให้ปัญหาด้านสุขภาพจิตกลายเป็นปัญหาที่สำคัญในที่ทำงานปัจจุบัน ดังนั้น การรักษาความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัวเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตของบุคคลากร การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ในยุคปัจจุบัน ถึงแม้ว่าการเจริญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงใดก็ตาม แต่ก็มีผลกระทบต่อคนทั่วไปเช่นกัน การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการบริหารจัดการได้เป็นที่นิยมแต่บางครั้งก็ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและขาดความพึงพอใจทางสังคม ดังนั้น การพัฒนาองค์กรยุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักคุณธรรมจริยธรรมในกระบวนการพัฒนาองค์กร ถ้าองค์กรใดขาดหลักคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารจัดการอาจนำไปสู่ปัญหาทางสังคมและความไม่ยุติธรรมในระดับต่าง ๆ บุคคลในองค์กรจะทำงานไม่มีความสุข ทำให้การพัฒนาองค์กรขาดความสมดุลและความยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุคดิจิทัล ต้องควรคำนึงถึงและร่วมรับผิดชอบความเป็นอยู่ของทุกคนในสังคมทุกระดับไม่ใช่เพียงแค่ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเท่านั้น ประการสำคัญต้องคำนึงถึงมิตรภาพและความยุติธรรมทางสังคมที่ส่งผลต่อความเจริญของคนทุกคนในสังคม หลักธรรมมาภิบาล ถือว่าเป็นหลักธรรมประการหนึ่งที่หลายหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้การยอมรับและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความสุขและเกิดความยั่งยืน การสร้างองค์กรแห่งความสุขโดยนำหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในยุคดิจิทัลเป็นการมุ่งเน้นเสริมสร้างสุขภาวะในที่ทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานขององค์กร โดยผ่านกระบวนการสร้างความสุขที่ภายในองค์กร ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม คือการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานที่มีความสะดวกสบายและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขในการทำงาน 2) ผู้บริหารมีภาวะเป็นผู้นำ คือผู้บริหารควรแสดงภาวะผู้นำที่ดีและสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกคนในองค์กร ต้องมีหลักธรรมมาภิบาลและสร้างพื้นที่ให้บุคคลากรมีโอกาสพัฒนาทักษะความรู้และความเจริญก้าวหน้า ส่งเสริมให้ทุกคนรู้สึกรู้สึกว่ามีความสำคัญและมีความหมายต่อองค์กร 3) การพัฒนาบุคคลากร คือการสร้างโอกาสให้ทุกคนได้รับการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในงานของตนอย่างเสมอภาค 4) การสร้างบรรยากาศที่ดี คือการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลากรในองค์กร จัดสถานที่

ทำงานให้สะอาด ร่มรื่น สงบและปลอดภัย มีมุมพักผ่อนหย่อนใจ และสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อองค์กร 5) การมีน้ำใจและความเอื้ออาทร คือการสร้างความร่วมมือและความรักในองค์กร ให้ความสำคัญ ต่อนโยบายที่เป็นธรรมและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีความปรารถนาดีด้วยจิตบริสุทธิ์ และ 6) การมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กร

ทั้งนี้พบว่า ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยไม่มีใครคาดฝัน เนื่องจากการพัฒนา ทางด้านวิทยาการและนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงขาดการวางแผนที่ดีเพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดดและเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกช่วงวัยตั้งแต่เริ่ม อยู่ในครรภ์มารดา แรกเกิดจนกระทั่งตาย ทุกกลุ่มอาชีพ ทุกองค์กร มีอิทธิต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งด้านบวก และด้านลบทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และบริบทพื้นที่นั้น ๆ จึงมีความจำเป็นต้องมี แนวทางการวางแผนการดำเนินชีวิตในสังคมยุคดิจิทัลเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข แต่ต้องไม่สร้าง ความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น สิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันคือ ทุกคนต้องมีคุณธรรมจริยธรรม มีหลักธรรม ในการดำเนินชีวิตและต้องรู้จักการให้สิ่งดีงามต่อกัน เพื่อทุกคนในสังคมและองค์กรนั้น ๆ อยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุขอย่างยั่งยืน จึงได้เสนอแนวทางการประยุกต์หลักธรรมมาภิบาลตามหลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืน ที่นำเสนอไว้ข้างต้น คือ 1) ให้ความรู้ตามหลักนิติธรรม คือให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติในการ ทำงาน การเพิ่มพูนทักษะ สติปัญญา วิทยาการ ที่ทันสมัยเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมถึงส่งเสริมวัฒนธรรมขององค์กรในการอยู่ร่วมกัน 2) ให้โอกาสตามหลักคุณธรรม คือ ให้ทุกคนในองค์กรมีโอกาสได้แสดงความสามารถตามถนัด มีส่วนร่วมในกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ เริ่มต้นจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้าย การรับรู้ข่าวสารภายในองค์กรอย่างทั่วถึง ตรวจสอบได้ ด้วยความ เสมอภาคและยุติธรรม 3) ให้การอ้อมตามหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า คือให้คนในองค์กรรู้จักใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างนิสัยการออมเงิน ไม่สุรุ่ยสุร่ายและรู้จักความพอดีตามฐานะของตนเอง รวมถึง จัดสวัสดิการให้ตามความเหมาะสม มีทุนสำรองต่อการดำรงชีพในอนาคต 4) ให้ครอบครัวตามหลัก ความโปร่งใส คือให้การดูแล ใส่ใจ ช่วยเหลือ และจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมถึงครอบครัวของคนในองค์กร ตามความเหมาะสมด้วยจิตบริสุทธิ์ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงานเมื่อคนในครอบครัวมีความสุขแล้วคนใน องค์กรจะอุทิศตนเพื่อพัฒนาองค์กรด้วยความรักและศรัทธาอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทั้งคนและองค์กร ทำองค์กรให้เสมือนครอบครัวของทุกคน และ 5) ให้ความก้าวหน้าตามหลักการ มีส่วนร่วม คือให้สิ่งตอบแทนแก่คนในองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและส่วนรวมเมื่อสามารถ ปฏิบัติตามข้อตกลงและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน เช่น ตำแหน่ง ค่าตอบแทน ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและ อื่น ๆ ซึ่งจะเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานและพร้อมพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จของชีวิตแห่งความสุข ที่จะ นำไปสู่องค์กรแห่งความสุข ผู้เขียนจึงได้สังเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างหลักธรรมมาภิบาลกับหลักการ 5 ให้สู่ ความยั่งยืนเป็นแผนภาพให้ผู้สนใจได้ศึกษาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานในสังคม ยุคดิจิทัลเพื่อความสุขในการทำงานและพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสุขต่อไป ปรากฏตามภาพที่ 2 ดังนี้





ภาพที่ 2 : ความสอดคล้องหลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืนกับหลักธรรมาภิบาล

ในการเสริมให้เกิดองค์กรแห่งความสุข

ที่มา : พัฒนาและสังเคราะห์โดยคณะผู้เขียน

### องค์กรแห่งความสุขกับผู้นำองค์กรยุคดิจิทัล

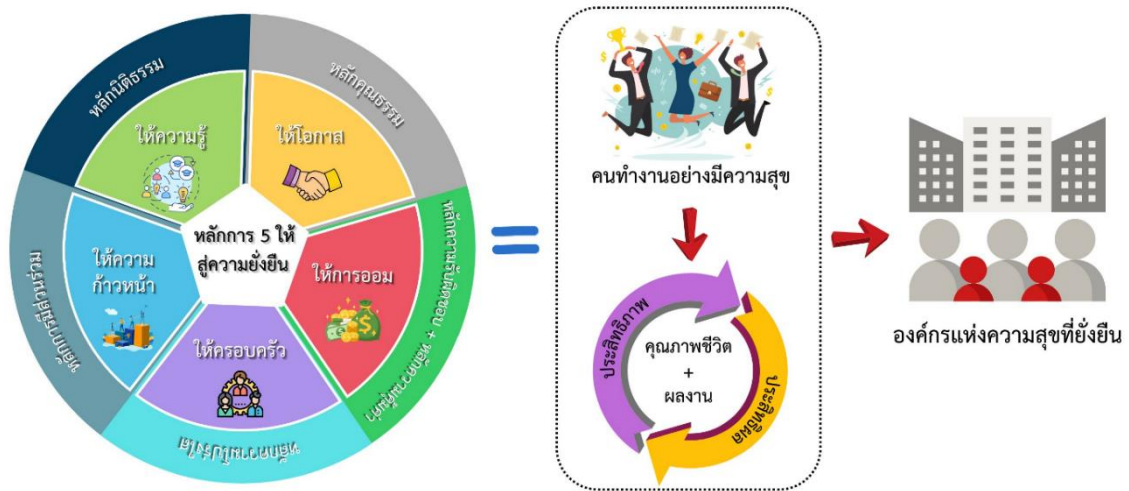
การสร้างองค์กรแห่งความสุขในยุคดิจิทัลนอกจากต้องมีหลักธรรมเป็นแนวทางในการวางแผน การดำเนินชีวิตและการบริหารจัดการองค์กรโดยใช้หลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดดซึ่งมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี ของทุกคนในสังคมและองค์กรนั้น ๆ พร้อมทั้งการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืนแล้ว องค์กรประกอบสำคัญ อีกประการหนึ่งคือ ผู้บริหาร ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาองค์กรและทำให้ทุกคนในองค์กร ทำงานอย่างมีความสุข องค์กรทุกองค์กรมีรูปแบบและกระบวนการจัดการที่แตกต่างกันตามวิสัยทัศน์ ขององค์กรและนโยบายของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารในยุคดิจิทัล ควรต้องแสดงออกถึงภาวะผู้นำที่ดีและสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับทุกคนในองค์กร สร้างพื้นที่ให้บุคลากรมีโอกาสพัฒนาทักษะ ความรู้ วิทยาการที่ทันสมัย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ส่งเสริมให้ทุกคนรู้สึกรู้ว่ามีความสำคัญ และมีความหมายต่อองค์กร รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างนิสัยการออมเงิน ไม่สุรุ่ยสุร่ายและรู้จัก ความพอดีตามฐานะของตนเอง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรในกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้าย ให้ข้อมูลข่าวสารภายในองค์กรอย่างทั่วถึง ตรวจสอบได้ ด้วยความเสมอภาคและ ยุติธรรม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานที่มีความสะดวกสบายและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เพียงพอ รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกัน พร้อมกับให้การดูแลใส่ใจช่วยเหลือ

และจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมถึงครอบครัวของคนในองค์กรตามความเหมาะสมด้วยจิตบริสุทธิ์ เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจในการทำงานเมื่อคนในครอบครัวมีความสุขแล้วคนในองค์กรจะอุทิศตนเพื่อพัฒนาองค์กรด้วยความรัก และศรัทธาอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลทั้งคนและองค์กร ทำองค์กรให้เสมือน ครอบครัวของทุกคน นอกจากนี้ที่กล่าวมา คือควรให้ความสำคัญกับความสุขของคนในองค์กรในการจัดการ องค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสุขโดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในองค์กร ดังนั้น การบริหารงาน ที่ถูกต้องจึงถือเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ซึ่งการบริหารจัดการองค์กรให้อยู่รอดและเจริญเติบโต อย่างยั่งยืน ผู้นำองค์กรจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้ทันสถานการณ์อยู่เสมอ ผู้นำสูงสุดจะต้องมีสมรรถนะ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสร้างอิทธิพลโน้มน้าวใจและผลักดันทีมงานช่วยกันทำงานไปสู่เป้าหมายให้ได้ผล สำเร็จที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามภารกิจจะสร้างการยอมรับเชื่อถือและสร้างศรัทธาให้กับทีมงาน ผู้นำองค์กร แห่งความสุขต้องเห็นบุคลากรในองค์กรคือทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด พัฒนาคุณภาพชีวิตและบุคลากรทุกคน ให้ใช้ชีวิตอย่างสมดุลและมีความสุขตามสมควรในการดำเนินชีวิต ต้องมีภาวะผู้นำและการพัฒนา มีคุณธรรม และจริยธรรมสูง ไม่ถือตัวกับบุคลากร เข้าถึงได้ง่ายและให้ความสำคัญกับพนักงานอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นได้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการในการใช้ศาสตร์และศิลป์ดำเนินกิจกรรมด้านการวางแผนการจัดองค์กร การจัด บุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุมกำกับดูแล เพื่อให้การบริหารนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ บุคคลทุกระดับทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นสำคัญ ใช้ทรัพยากร การบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐานมีลักษณะที่เป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มคน อาศัย ความร่วมมือร่วมใจของบุคคลและของกลุ่มคนอย่างมีเหตุผล (สุบัณฑิต จันทรวงศ์, 2560 : 98) ดังนั้น ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับกระบวนการบริหารจัดการที่ดีมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาองค์กรโดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานเพื่อคุณภาพของผลงาน สร้างความสุขให้เกิดขึ้นในองค์กรหรือการบริหารจัดการองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสุข ซึ่งมีความสอดคล้อง กับแนวทางการสร้างสันติวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) การสื่อสารเชิงสันติ 3) การสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และ 4) การปลูกฝังคุณธรรมแนวคิดเชิงบวก (ณัฐภรณ์ สมภาร และคณะ, 2565 : 387) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพได้นั้น สิ่งสำคัญ ที่สุดที่จะต้องคำนึง 3 ประการ คือ 1) โอกาส 2) สมรรถนะ และ 3) โอกาสเป้าหมายสำคัญของการบริหาร ช่วงเปลี่ยนผ่านชีวิต จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ประหยัด พิมพา, 2561 : 243) ฉะนั้น องค์กรสามารถเสริมสร้างให้บุคลากรเกิดพฤติกรรมมีความสุข ในการทำงานได้ โดยผู้บริหารควรให้ความสำคัญ ในการส่งเสริมพฤติกรรมการทำงาน ควรมีการวางแผนพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำงาน ในองค์กรและพัฒนาภาวะผู้นำแบบสร้างการเปลี่ยนแปลง การสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม การทำงานแบบเน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นทางปัญญา ซึ่งการขับเคลื่อนพัฒนาองค์กรในยุคดิจิทัลให้ประสบความสำเร็จต้องพัฒนารูปแบบการบริหารใน การทำงาน ของบุคลากรในระดับต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้มีความพร้อมในการเป็นมนุษย์ในยุคดิจิทัล อย่างสมบูรณ์ บริหาร

จัดการที่เน้นความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพคน โดยการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและการมีส่วนร่วมสู่ความสำเร็จ พัฒนาและส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ให้แก่บุคลากร ได้แก่ 1) การเรียนรู้ 2) ด้านอารมณ์ 3) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 4) การทำงานกับผู้อื่น 5) การเป็นผู้นำ 6) การทำงานเป็นทีมกับผู้อื่น 7) การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และ 8) ความคิดสร้างสรรค์ซึ่งจะนำมาใช้ในการทำงานและการคิดแก้ปัญหา (อรพิน สุภาวงศ์ และไพโรภ รัตนชวงค์, 2565 : 114) ในโลกสังคมดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านการบริหารรวมทั้งวิทยาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมถึงด้วยคุณธรรมจริยธรรมเป็นคนดีมีศีลธรรมมีสติปัญญาเข้าใจโลกและชีวิต ตามความเป็นจริง รู้วิชาชีวิต มีวุฒิภาวะ มีจิตใจที่หนักแน่นอ่อนโยนเหมาะสมแก่การใช้ความสามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์ โดยที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญบุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงาน ที่ดีและคงอยู่ในระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง หาแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงาน สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการทำงาน ให้โอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ให้ความก้าวหน้าในงานและความยุติธรรม คำนึงถึงธรรมาภิบาลในเรื่องความดีความชอบค่าตอบแทน (ให้การออม) การตัดสินใจปัญหาและการยุติความขัดแย้ง เป็นต้น (ลักขณา ศิริถิรกุล และคณะ, 2564 : 187) ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความสุขในการทำงาน รักในงานที่ทำด้วยการทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำหน้าที่ของตนอย่างสุดความสามารถและรู้สึกมีส่วนร่วมกับองค์กรควรคำนึงถึงบรรยากาศองค์กรแห่งความสุข ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลดีทั้งต่อคนทำงานและต่อประสิทธิภาพของงาน นั่นคือ “คนเบิกบานงานสำเร็จ” การจะเป็นองค์กรแห่งความสุข ต้องเริ่มต้นที่ “ผู้บริหารหรือผู้นำ” ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ รู้จักเทคนิคการขับเคลื่อนกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จ บริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล ที่สำคัญต้องใส่ใจและให้ความสำคัญกับ “คน” ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและมีคุณค่ามากที่สุดขององค์กร เพราะคนคือสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและต้องการขวัญกำลังใจในการทำงาน เมื่อคนทำงานมีความสุขในทุกส่วนขององค์กรก็จะสำเร็จตามไปด้วยและองค์กรก็จะกลายเป็นองค์กรที่มั่นคงถาวรและจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้แก่สังคมต่อไปในอนาคต (กอปรลาภ อภัยศักดิ์, 2563 : 330) ทั้งนี้ ความสุขของคนในองค์กรไม่ได้ขึ้นอยู่กับค่าตอบแทนหรือผลกำไรเพียงอย่างเดียว แต่ประกอบไปด้วยสามส่วนหลัก ๆ คือ ความพึงพอใจของบุคลากร จิตวิญญาณขององค์กรและสมรรถนะขององค์กร โดยปัจจัยที่องค์กรควรให้ความสำคัญในการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นเพื่อให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรมีความสุขในการทำงาน ซึ่งจะทำให้งานมีคุณภาพและเพิ่มผลผลิตขององค์กร ได้แก่ การส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยเฉพาะทักษะในการเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและการบริหารที่มีความแตกต่าง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร การบริหารงานทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงการมอบหมายงานที่เหมาะสมและเป็นธรรม มุ่งเน้นบรรยากาศการทำงานบนพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ การบริหารความสุขของบุคลากร มุ่งเน้นไปที่ความสมดุลของชีวิตและการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการดำเนินงาน ผู้บริหารจึงเป็นต้นแบบของการทำงานและการใช้ชีวิต (ยุพาวรรณ ทองตะนูนาม และคณะ, 2558 : 61)

สรุปประเด็นได้ว่า การขับเคลื่อนองค์กรแห่งความสุขจะเกิดขึ้นขึ้นอยู่กับบุคลากรในองค์กรทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะผลักดันให้องค์กร

มีการพัฒนา มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและถ้าทุกคน มีความภูมิใจในหน้าที่และองค์กรที่ปฏิบัติงาน มีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ก็จะส่งผลให้บุคลากรทุกคน อุตสาหกรรม แรงใจ ให้กับงานที่รับผิดชอบหรือที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มศักยภาพและรักองค์กร เสมือนเป็นบ้านหลังที่สองที่มีความสุขในการดำรงชีวิตและการทำงาน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมซึ่งถือเป็นหัวใจ หลักและองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาองค์กร จึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความสามารถรอบด้าน ทันต่อยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล ประการสำคัญคือ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาลและรู้จักนำหลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืน มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรยุคดิจิทัลให้มีความสุขอย่างยั่งยืน “การให้” เป็นการมอบบางสิ่ง บางอย่างไปยังบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและความปรารถนาดีของผู้ให้ที่มีต่อ ผู้รับที่อาจเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลหรือส่วนรวม เป็นการช่วยเสริมสร้างสังคมให้น่าอยู่มีความสุขยิ่งขึ้น หากทุกคนในแต่ละสังคมรู้จักการให้ การแบ่งปันด้วยจิตบริสุทธิ์ไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ แล้ว สังคมนั้น ๆ ย่อมเกิดความสงบสุข ดังนั้น คณะผู้เขียนจึงได้พัฒนาและสังเคราะห์จากการศึกษา ค้นคว้า ตำราและงานวิจัย รวมถึงเอกสารต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการนำเสนอหลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืน เพื่อมาเสริม หลักธรรมาภิบาลกับการสร้างองค์กรแห่งความสุขยุคดิจิทัล สำหรับเป็นแนวทางของผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตหรือการบริหารจัดการองค์กรต่อไป ปรากฏตามภาพที่ 3 ดังนี้



ภาพที่ 3: การใช้หลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืนเสริมหลักธรรมาภิบาลกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข

ยุคดิจิทัลในการเสริมให้เกิดองค์กรแห่งความสุข

ที่มา: พัฒนาและสังเคราะห์โดยคณะผู้เขียน

ธรรมาภิบาลยุคดิจิทัลกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข คือ กระบวนการเพิ่มขีดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานโดยอาศัยความสุขของคนในองค์กรเป็นตัวกลางเพื่อให้องค์กร มีความพร้อม

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมยุคดิจิทัล นำพองค์กรไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน เน้นการบริหารจัดการ “คน” เป็นหลัก ให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุข สถานที่ทำงานน่าอยู่และชุมชนสมานฉันท์ สิ่งสำคัญคือ ผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรต้องเป็นผู้มีความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านการบริหารรวมทั้งวิทยาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ สร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิกในองค์กร รู้จักเทคนิคการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ไปสู่ความสำเร็จ บริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาลและนำหลักการ 5 ให้สู่ความยั่งยืน คือ 1) ให้ความรู้ 2) ให้โอกาส 3) ให้การอ้อม 4) ให้ครอบครัว และ 5) ให้ความก้าวหน้า มาบริหารจัดการองค์กรให้มีความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดการยอมรับจากทุกภาคส่วนและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน ส่งผลให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและองค์กรมีความมั่นคงยั่งยืน

### บรรณานุกรม

- กมลพร ลาภ อภัยศักดิ์. (2563). บรรณานุกรมขององค์กรแห่งความสุข: คนเบิกบาน งานสำเร็จ. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(1), 315-331.
- ชาติชัย อุตมกิจมงคล. (2561). ธรรมาภิบาลเพื่อการขจัดการทุจริตและการขัดกันแห่งผลประโยชน์. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 15(68), 33-39.
- ณัฐภรณ์ สมภาร, เรียงวิชญ์ นิลโคตร และวิญญู บัญลอย. (2565). การศึกษาและการวิเคราะห์ หลักสารณียธรรมกับการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจระยอง เขต 1. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ครั้งที่ 15*, 387.
- นพพล แก้วสุวรรณ, ธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง และสิริกร บำรุงกิจ. (2563). การจัดการความรู้เพื่อก้าวสู่องค์กร ดิจิทัลในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 40(4), 120-135.
- ประยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 7(1), 242-249.
- พระมหาศราวุฒิ รัตนสันติ, สมบูรณ์ บุญโท และสวัสดิ์ โอนทัย. (2566). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในสังคมดิจิทัลมองผ่านพุทธอภิปรัชญาในคัมภีร์มิลินทปัญหา. *วารสารปัญญา*, 30(2), 110-120.
- เพ็ญพัชรินทร์ เพ็งพอรู และจักรี ศรีจารุเมธีญาณ. (2564). บทบาทปลัดอำเภอกับหลักธรรม 4 ประการ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 1(6), 57-68.
- ภูติศ นอขุนทด. (2565). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐ. *มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประเทศไทย*, 7(1), 1029-1044.
- ยุพาวรรณ ทองตะนูนาม, ดวงเนตร ธรรมกุล, อัครา ประเสริฐสิน, จริญญา ชื่นศิริมงคล และศิริพร ครุฑกาศ. (2558). ปัจจัยพัฒนาองค์กรแห่งความสุข (ภาครัฐ): การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 9(1), 52-62.

- ลักขณา ศิริถิรกุล, บุญพิชชา จิตต์ภักดี และจารุวรรณ สนนงญาติ. (2546). องค์กรแห่งความสุข : คุณภาพชีวิต  
การทำงานของพยาบาลจบใหม่. *วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล*, 27(1), 182-192.
- เศรษฐพร หนุญช. (2560). ธรรมชาติ : การแก้ปัญหาองค์กรรับชั้นในสังคมไทย. *วารสารมหาคุฬาคชสาร*, 8(1), 1-11.
- สาตีวรรณ จุติโชติ และทิพมาศ เศวตวรโชติ. (2564). การดำเนินชีวิตอย่างไรให้มีความสุขในยุคดิจิทัล.  
*วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 1(3), 77-88.
- สุทธิรัตน์ ชูเลิศ. (2564). การพัฒนาองค์กรสร้างสุขให้มีประสิทธิภาพ. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*,  
6(3), 129-138.
- สุบัณฑิต จันทร์สว่าง. (2560). การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4.0. *วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์*,  
2(2), 98-108.
- สุวรรณี ไหวท์, สุวัฒน์ รักขันโท และสิริวัฒน์ ศรีเครือดง. (2564). มนุษย์กับความเป็นพลเมืองดิจิทัล.  
*วารสาร มจร มนุษย์ศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 339-355.
- อรพิน สุภาวงศ์ และไพโรภ รัตนชูวงศ์. (2565). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0  
ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน. *วารสารปัญญา*, 29(3), 110-116.

**แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงิน  
ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ  
กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล  
Guidelines for Improving Efficiency in Receiving and Paying  
Through the Government's Electronic System (E-Payment):  
A Case Study of the Faculty of Social Sciences and Humanities/ Mahidol University**

วราภรณ์ รุจิระวานิชย์\* วาสินี มีวัฒนะ\*

Wraphorn rujiravanich\* Wasinee meewathana\*

Received: 14 September 2023 / Revised: 23 November 2023 / Accepted: 25 December 2023

**บทคัดย่อ**

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการทบทวนวรรณกรรม และรายงานในระบบการจัดการข้อมูลทางการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยมหิดล (MU-ERP) สำหรับปีงบประมาณ 2564 – 2566 มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม ผู้เขียนนำแนวคิด ECRS โดยใช้หลักการการตั้งคำถาม ประกอบด้วย การกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) นำมาวิเคราะห์เพื่อปรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐของคณะสังคมฯ การดำเนินงานของคณะสังคมฯ จะประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายและพันธกิจได้นั้น งานด้านการเงินการคลังจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นสังคมไร้เงินสดอย่างแท้จริง โดยการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่วนงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ลดการทำธุรกรรมกับธนาคารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เป็นไปตามบทบาทของคณะสังคมฯ ได้อย่างเป็นระบบ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยภาครัฐผลักดันโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประเทศได้ก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสด ให้มีช่องทางการรับเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะพบว่า ควรมีการพัฒนากระบวนการจ่ายเงินที่สามารถโอนจ่ายผ่านบริการธนาคาร โดยไม่ต้องสร้างข้อมูลหลักผู้ขายหรือเจ้าหน้าที่ในระบบ MU-ERP ในกรณีที่มีรายการจ่ายให้แก่บุคลากรคณะสังคมฯ จะสามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในเรื่องของต้นทุนเช็ค และลดระยะเวลาที่ต้องนำฝากเช็ค ณ ที่ทำการของธนาคาร จะทำให้ลดระยะเวลาการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

---

\*นักวิชาการเงินและบัญชี/ งานคลังและสินทรัพย์ สำนักงานคณบดี คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

\*Finance and Accounting Analyst/ Faculty of Social Sciences and Humanities/ Mahidol University

**คำสำคัญ :** การรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ/ ลดต้นทุนค่าใช้จ่าย/ ลดการสูญเสียเวลา

### Abstract

This academic article aims to provide a guideline for improving efficiency in receiving and paying through the government's electronic e-payment system: a case study of the Faculty of Social Sciences and Humanities/ Mahidol University. The analysis is based on document information and reports from the MU-ERP system for the fiscal year 2021 to 2023 for an overview. The author applies the ECRS concept/ using the questioning principle/ which involves Elimination/ Combination/ Rearrangement/ and Simplification. This analysis aims to improve the efficiency of the electronic e-payment system in receiving and paying through the government's electronic E-payment systems in the government sector of the faculty. To ensure the successful operations of the faculty in alignment with its goals and mission/ financial and fiscal processes should prioritize the transition towards a fully cashless society. This can be achieved by leveraging technology to facilitate the task of department officials/ making processes more convenient/ efficient/ secure/ ultimately reducing reliance on traditional banking transactions and enhancing overall work efficiency by the committee's role. In alignment with the country's strategic plan/ the government sector is actively promoting projects designed to enhance electronic payment infrastructure. These initiatives aim to transition the nation towards a cashless society/ establishing electronic channels for receiving.

The recommendations suggest the development of a payment system that can be transferred through banking services without the need to create master vendor or creditor information in the MU-ERP system. In the case that there are items paid to faculty members/ this will be able to reduce costs in terms of cheque costs shorten the time required to deposit cheques at bank offices and significantly shorten the overall transaction processing time.

**Keywords:** receiving and paying via electronic systems government sector/ reducing expenses/ reducing the loss



## บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) โดยรัฐบาลได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment Master Plan) ขึ้น หน่วยงานของรัฐจึงจำเป็นต้องผลักดันให้มีช่องทางการรับเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ลดการรับเงินด้วยเงินสด เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ (กรมบัญชีกลาง/ออนไลน์ : 2) กระทรวงการคลังกำหนดได้หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลังและการรับเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้ส่วนราชการเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 เป็นต้นมา ซึ่งรูปแบบการดำเนินการจ่ายเงิน การรับเงินและนำส่งคลังต้องใช้บริการผ่านระบบธนาคาร อินเตอร์เน็ต แบงก์กิ้ง สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่บันทึกรายการทางบัญชีด้วยระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการรับ-จ่ายเงินของส่วนราชการเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.2551 ข้อ 47 วรรคสองที่กำหนดให้การจ่ายเงินผ่านธนาคารหรือด้วยวิธีอื่นใดให้เป็นไปตามกระทรวงการคลังกำหนด (กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน/ 2561 : คำนำ)

มหาวิทยาลัยมหิดล มียุทธศาสตร์ที่จะมุ่งไปสู่การเป็น World Class University ดังนั้นมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาระบบที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีให้เป็นมหาวิทยาลัย 4.0 จึงเกิดเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดลกับธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ขึ้น เพื่อผลักดันให้เกิดโครงการ Smart University ที่จะร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสภาพแวดล้อมและด้านอื่น ๆ ที่สำคัญในมหาวิทยาลัยมหิดลให้เป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบแห่ง “Digital Convergence University” ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก (ข่าวมหาวิทยาลัยมหิดล, 28 มีนาคม 2561)

กองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดให้ส่วนงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมหิดลเข้ารับฟังบรรยายในหัวข้อเรื่อง “การเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนากระบวนการรับจ่ายเงินของส่วนงานสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ตามโครงการ Mahidol Digital Convergence University” ซึ่งกองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นส่วนงานนำร่องในการดำเนินการโครงการดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินการรับเงินและการนำส่งเงินส่งคลังของมหาวิทยาลัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามนโยบายรัฐบาล ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ National e-Payment เพื่อให้มีระบบรองรับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตรฐานสอดคล้องกับการใช้งานเทคโนโลยีโดยเฉพาะ โดยให้ทุกคณะในมหาวิทยาลัยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2564

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ ของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจะนำแนวคิดหลักการ ECRS โดยใช้หลักการการตั้งคำถาม ประกอบด้วย การกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) นำมาวิเคราะห์เพื่อปรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ภาครัฐของคณะ ฯ โดยเนื้อหาใน

บทความจะกล่าวถึงที่มาของระบบการรับชำระเงิน e-Payment/คำอธิบายของการรับ-จ่ายเงิน ขั้นตอนการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ / รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน/วิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหนี้ AP/ จำนวนการรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2564 – 2566 รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคณะ ฯ ต่อไป

## ระบบการรับชำระเงิน e-Payment

ระบบการรับชำระเงิน e-Payment (Electronic Payment System) คือ ระบบที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้การทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคนในยุคปัจจุบัน โดยเป็นระบบที่สามารถโอนเงิน ชำระเงินผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านสมาร์ทโฟน โดยมีระบบอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ช่วยที่สำคัญ

e-Payment หรือการชำระเงินออนไลน์ในปัจจุบันมีอยู่หลายประเภท โดยสามารถแบ่งเป็น 8 ประเภทดังนี้ 1) ระบบการเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) เป็นระบบที่ใช้มูลค่าของเงินที่มีการบันทึกไว้บนสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยส่วนใหญ่จะมาจากการทำธุรกรรมทางออนไลน์แทนเงินสด และการโอนจ่ายชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ 2) บริการเครือข่ายบัตรเครดิต เป็นการชำระเงินโดยใช้วิธีการส่งข้อมูลการเงินของผู้ใช้ไปยังผู้ให้บริการบัตรเครดิตโดยตรง 3) บริการเครือข่าย EDC Network เป็นบริการชำระเงินผ่านเครื่องรูดบัตรเครดิตหรือเดบิต (EDC) โดยที่ตัวเครื่องจะมีการเชื่อมต่อข้อมูลการเงินกับร้านค้า หรือธุรกิจ เพื่อให้ลูกค้าสามารถชำระเงินผ่านเครื่อง EDC 4) บริการสวิตชิงในการชำระเงิน เป็นบริการที่ทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมต่อเพื่อทำการรับ-ส่งข้อมูล ไปยังผู้ให้บริการ เพื่อช่วยให้การชำระเงินสะดวกและรวดเร็วขึ้น 5) บริการหักบัญชี (Clearing) เป็นกระบวนการชำระเงินที่จะมีการหักเงินในบัญชีธนาคาร ตามที่ได้มีการผูกบัญชีหรือทำข้อตกลงไว้กับธนาคาร เพื่อให้การโอนเงินเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและปลอดภัย 6) บริการชำระดุล (Settlement) เป็นบริการชำระเงินแบบล่วงหน้า โดยจะมีการหักเงินในบัญชีของผู้ใช้เพื่อนำไปชำระแก่เจ้าหนี้แบบอัตโนมัติ 7) บริการชำระเงินแทน เป็นการชำระเงินแทนเจ้าหนี้ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง และ 8) บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์ คือ การชำระเงินผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ โดยมีระบบอินเทอร์เน็ตเป็นตัวเชื่อมต่อ แต่จะไม่มีเก็บเงินไว้ (“E-Payment คืออะไร?”, วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี)

ปัจจุบันคณะสังคมฯ ได้มีการนำระบบการรับชำระเงิน e-Payment มาใช้ตามประเภทที่ 5 และประเภทที่ 8 เท่านั้น โดยประเภทเครื่องรูดบัตรเครดิตหรือเดบิต (EDC) ยังไม่ได้นำมาใช้เนื่องจากอาจมีค่าธรรมเนียมการรูดบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีต้นทุนค่าใช้จ่ายและยังไม่คุ้มค่ากับการนำมาใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะสังคมฯ

## ความหมายของการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment

ใบแจ้งยอดชำระเงิน (Bill Payment) เป็นใบแจ้งชำระเงิน ซึ่งทางคณะสังคมฯ จัดทำขึ้นผ่านระบบ BP Payin Slip ของธนาคารไทยพาณิชย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการชำระเงินในการรับเงินรายได้ต่าง ๆ

ของคณะสังคมฯ โดยผู้ชำระเงินจะได้ทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ จำนวนเงินที่ต้องชำระ วันครบกำหนดชำระ เงิน วิธีการชำระเงิน โดยระบุไว้อย่างชัดเจนตามที่ได้ระบุไว้ การใช้วิธีการนี้ในการชำระเงินจะทำให้ลดขั้นตอน ลดความผิดพลาด ลดความเสี่ยง เพิ่มความสะดวก และสามารถตรวจสอบได้รวดเร็วในการชำระ

**QR Payment เป็นวิธีการจ่ายชำระเงินหรือโอนเงิน** โดยแสกน QR code ในการจ่ายชำระผ่าน แอปพลิเคชันธนาคารผ่านป้ายแม่เหล็ก ณ จุดรับชำระเงิน (ณ จุดรับเงิน 3 จุด /งานคลังและสินทรัพย์/ หน่วยงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน/ ห้องสมุด) และแสกนผ่านป้าย QR code หน้าเว็บไซต์ หน่วยงาน

**SCB PromptPay คือ** การรับ-โอนเงินผ่านบริการธนาคาร เป็นการจัดทำข้อมูลรายการ Payroll และ Pre-Registered บนระบบ SCB Business Net โดยผู้รับเงินผูกบัญชีเงินเดือนฝากไว้กับธนาคาร เพื่อให้ ง่ายและสะดวกต่อการรับ-โอนเงินเดือน

**SCB SMART Credit** หมายถึง การจ่ายเงินผ่านช่องทาง SCB SMART Credit เป็นการจ่ายเงินด้วย วิธีการโอนเงินจากบัญชีต้นทางคือ บัญชีของธนาคารไทยพาณิชย์ให้กับบัญชีปลายทาง (บัญชีผู้รับโอน) เป็น ธนาคารอื่น ๆ

**KTB PromptPay** หมายถึง การจ่ายเงินด้วยวิธีการโอนเงินของธนาคารกรุงไทย-พร้อมเพย์ KTB PromptPay เป็นการจ่ายเงินผ่านช่องทางของธนาคารกรุงไทยด้วยรูปแบบการโอนเงินแบบ PromptPay ตาม Format ที่ธนาคารกำหนด

**MU-ERP** หมายถึง โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นระบบซอฟต์แวร์สำหรับวางแผนการจัดการข้อมูลทางการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยข้อมูลของส่วนงาน ๆ จะบันทึกไว้ใน Database หลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งส่วนงาน ๆ สามารถประมวลผลข้อมูลทางการเงินและเรียก รายงานทางการเงิน โดยนำข้อมูลมาใช้สำหรับประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินงานของส่วนงาน ๆ

ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สรุปคำอธิบายของการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามรูปแบบและ วิธีการรับและจ่ายเงินของคณะสังคมฯ เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้นโดยผู้เขียนนำแนวคิดในเรื่องของหลักการของ ECRS โดยใช้หลักการการตั้งคำถามมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

## หลักการของ ECRS

แนวคิด ECRS คือ การลดความสูญเปล่า (Waste) ที่ไม่สร้างผลตอบแทนหรือประโยชน์ให้กับองค์กร เป็นแนวคิดทฤษฎีเพื่อลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ใช้สำหรับการวิเคราะห์ขั้นตอน การรับจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ ในบทความนี้โดยมีหลักการที่ประกอบด้วย การกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) ซึ่งเป็น หลักการง่าย ๆ ที่สามารถใช้ในการเริ่มต้นลดความสูญเปล่าหรือ MUDA (มูตะ หมายถึงความสูญเปล่า

สิ้นเปลือง โดยที่กิจกรรมใดๆ ที่กระทำขึ้นแล้วไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มถือเป็นความสูญเปล่า) ลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

**1. การกำจัด (Eliminate)** คือการพิจารณาการทำงานปัจจุบันและพยายามกำจัดความสูญเปล่าทั้ง 7 ประการที่พบออกไป คือการผลิตมากเกินไป การรอคอย การเคลื่อนที่/เคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็น การทำงานที่ไม่เกิดประโยชน์ การเก็บสินค้าที่มากเกินไป การเคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็น และของเสีย

**2. การรวมกัน (Combine)** คือการพิจารณาว่าสามารถรวมขั้นตอนการทำงานให้ลดลงได้หรือไม่ เช่น จากเดิมเคยทำ 5 ขั้นตอนก็รวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกัน ทำให้ขั้นตอนที่ต้องทำลดลงจากเดิม

**3. การจัดใหม่ (Rearrange)** คือ การจัดขั้นตอนการผลิต และบริการใหม่เพื่อให้ลดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็นหรือการรอคอย เช่น ในกระบวนการผลิต หากทำการสลับขั้นตอนที่ 2 กับ 3 โดยทำขั้นตอนที่ 3 ก่อน 2 จะทำให้ระยะทางการเคลื่อนที่ลดลง เป็นต้น

**4. การทำให้ง่าย (Simplify)** หมายถึง การจัดรูปแบบของเอกสารให้เข้าใจง่ายและสะดวกเหมาะสมกับการใช้งาน หรือเป็นการปรับปรุงการทำงานให้ง่ายและสะดวกขึ้น โดยอาจจะออกแบบจิ๊ก (Jig) หรือฟิกเจอร์ (Fixture) เข้าช่วยในการทำงานเพื่อให้การทำงานสะดวกและแม่นยำขึ้น ซึ่งสามารถลดของเสียลงได้ จึงเป็นการลดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็นและลดการทำงานที่ไม่จำเป็น

#### หลักการ ECRS โดยการตั้งคำถาม

| สิ่งที่ต้องการหา    | ตัวอย่างคำถาม                     | จุดประสงค์  |
|---------------------|-----------------------------------|---|
| วัตถุประสงค์ (What) | ทำอะไร : ทำไมต้องทำ               | ขจัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก (Eliminate)               |
| สถานที่ (Where)     | กำลังทำที่ไหน : ทำไมต้องทำที่นั่น | รวมเข้าด้วยกัน (Combine) หรือ จัดใหม่ (Rearrange) |
| ลำดับขั้น (When)    | ทำเมื่อไร : ทำไมต้องเวลานั้น      |   |
| บุคคล (Who)         | ใครคนทำ : ทำไมต้องคนนั้น          |   |
| วิธีการ (How)       | ทำอย่างไร : ทำไมต้องทำอย่างนั้น   | ทำให้ง่ายขึ้น (Simplify)                          |

ที่มา : วิทยา อินทร์สอน (มปป.) เทคนิคการเพิ่มผลผลิต โดยการลดการสูญเสีย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงนำแนวคิดหลักการ ECRS โดยการตั้งคำถามมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดังนี้

**1. การกำจัด (Eliminate)** - การรับเงิน ทำไมรับเงินด้วยเงินสด / pay-in และเช็ค - การจ่ายเงิน ทำไมต้องไปธนาคาร และต้องจ่ายเช็คให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน

**2. การรวมกัน (Combine)** - การรับเงิน ทำอยู่ที่คณะ ฯ ทำให้เกิดความเสี่ยงในการถือเงินสด และการทุจริต - การจ่ายเงิน ทำงานอยู่ที่คณะ ฯ เพราะไม่ต้องไปดำเนินการธุรกรรมที่ธนาคารทำให้มีเวลาในการทำงานอื่นมากขึ้น

**3. การจัดใหม่ (Rearrange)** - การรับเงิน เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำใบแจ้งชำระเงินและแสกน QR code ผ่านป้ายแม่ฉิ่งและหน้าเว็บไซต์ แจ้งให้ผู้ชำระเงินไปชำระเงินที่ธนาคาร - การจ่ายเงิน เจ้าหน้าที่การเงินดำเนินการเลือกวิธีการจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ มาใช้เพื่อรับการชำระหนี้ให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง

**4. การทำให้ง่าย (Simplify)** - การรับเงิน สามารถเรียกดูข้อมูลบัญชี และรายงานการชำระเงินต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกมากยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องรอหลักฐานการโอนว่าใครโอนมา - การจ่ายเงิน ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเช็คหรือค่าธรรมเนียมการใช้เช็คเพื่อชำระเงินให้แก่เจ้าหนี้ และลดความผิดพลาดในการกรอกข้อมูลการทำรายการผ่านธนาคาร ทำให้มีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น

## **การรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**

ในปัจจุบันงานคลังและสินทรัพย์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ปฏิบัติงานด้านการรับ-จ่ายเงิน ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล และประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน และการควบคุมดูแลการจ่ายเงิน พ.ศ. 2551 โดยมีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

### **การรับเงินของคณะ ฯ**

1) คณะ ฯ ได้ทำบันทึกขอเปิดสิทธิการใช้งานบริการชำระเงิน (Bill Payment) กับทางกองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล

2) เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติในหลักการจัดเก็บเงินค่าลงทะเบียน/ประชุม/สัมมนา และขออนุมัตินำส่งเงินที่จัดเก็บเงินรายได้ต่าง ๆ ของคณะสังคมฯ (รายได้ค่าสาธารณูปโภค /รายได้ค่าแก๊ส/ รายได้ค่าบำรุงการใช้สถานที่/ ค่าธรรมเนียมจริยธรรมการวิจัยในคน/ รายได้ดอกเบียรับเงินฝากธนาคาร/ รายได้ค่าปรับ/ รายได้เงินรับบริจาค/ หลักประกันสัญญา ฯลฯ)

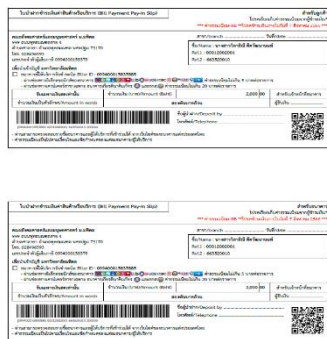
3) จัดทำใบแจ้งการชำระเงิน ในระบบ BP Payin Slip ของธนาคารไทยพาณิชย์ แล้วเซฟเป็นไฟล์ pdf. เพื่อดำเนินการส่ง e-mail แจ้งให้ผู้ชำระเงินใช้ในการรับชำระเงินเข้าบัญชีดังกล่าว ซึ่งใบแจ้งชำระเงินจะต้องประกอบด้วย (ชื่อคณะสังคมฯ /ผู้รับชำระเงิน /วันที่รับชำระ/ ชื่อผู้ชำระเงิน /รายการหรือประเภทของรายได้ที่รับชำระ /และจำนวนเงินที่รับชำระ) โดยรูปแบบของรหัส (Company Code/Product Code) และข้อมูลอ้างอิง (Reference Code) ที่จะระบุในแบบใบแจ้งการชำระเงิน เพื่อนำเข้าบัญชีมหาวิทยาลัยมหิดล “SCB 016-300325-6”

4) ผู้ชำระเงินสามารถสแกน OR code หรือนำไปชำระเงินเข้าบัญชีผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร Teller.Payment/ ATM/ Payment/ Internet.Banking และ Mobile Banking ตามที่วันที่ระบุในใบชำระเงิน โดยคณะสังคมฯ ได้กำหนดช่วงวันชำระเงินให้ผู้ชำระเงินได้จ่ายเงินผ่านตามช่องทางต่าง ๆ ของธนาคาร

5) เรียกดูข้อมูลบัญชี และรายงานการชำระเงินต่าง ๆ ในระบบ SCB Business Net โดย Log in เข้า User Name และ password

6) ตรวจสอบและสอบทานสรุปข้อมูลการโอนเงินในรายงานการรับเงินรายได้ต่าง ๆ จากรายงานการรับชำระเงินระหว่างวัน SCB Business Net กับรายงานคงเหลือประจำวันที่เรียกจากระบบ MU-erp ณ วันที่ปัจจุบันแต่ละรายการทุกสิ้นวัน พร้อมออกใบเสร็จรับเงินให้ครบถ้วนถูกต้องตรงกันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนด

7) ในวันทำการถัดไป บันทึกข้อมูลในระบบ MU-ERP เพื่อบันทึกรายการรับเงิน และนำส่งเงินให้กองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล และจัดพิมพ์รายงานการชำระเงิน



ภาพที่ 1 ตัวอย่างรูปแบบต่าง ๆ ในการรับชำระเงิน

ที่มา : ใบแจ้งชำระเงิน ระบบ BP Payin Slip และป้ายแม่แบบ QR code ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

### การจ่ายเงินของคณะสังคมฯ

1) มหาวิทยาลัยมหิดล มีการเปิดใช้ด้านการโอนเงิน (Bulk Payment) กับทางธนาคารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงินที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงาน มหาวิทยาลัยมหิดล (พม.) พนักงานมหาวิทยาลัยเงินรายได้ (พส.) หรือบุคคลภายนอก ในกรณีดังนี้

- การจ่ายเงินเดือน/ ค่าตอบแทน (การสอน/การสอบ/วิทยากร) ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ/ ค่าเบี้ยประชุม/ เงินสวัสดิการต่าง ๆ (ค่าเย็บผ้า/ค่ารักษาพยาบาล/ค่าเล่าเรียนบุตร) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ฯลฯ ตามที่มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนด

- การจ่ายเงินยืมตรงจ่ายตามสัญญาการยืมเงิน เช่น โครงการที่อนุมัติในหลักการภายในคณะสังคมฯ/ เงินอุดหนุนโครงการบริการรับทำวิจัย/ เงินอุดหนุนโครงการวิจัย ฯลฯ

- การเบิกจ่ายตามระเบียบพัสดุ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง/ จ้างทำของ/ จ้างเช่า/ ฯลฯ

2) โอนเงินเข้าบัญชีของผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง และกรณีจ่ายชำระเป็นเช็คธนาคาร มีดังนี้

- บุคคลภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้แก่ ข้าราชการ/ ลูกจ้าง/ พนักงานงานมหาวิทยาลัย (พม.) พนักงานมหาวิทยาลัย (พส.) จะทำการโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง ซึ่งคณะสังคมฯ จะดำเนินการ Run Payroll ตามรอบเงินเดือนที่มหาวิทยาลัยกำหนด

- บุคคลภายนอก กรณีที่สร้างข้อมูลหลักผู้ขายในระบบ MU-ERP เช่น บุคลากรของคณะสังคมฯ /นักวิจัยโครงการฯ เป็นต้น จะทำการชำระเงินโดยโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงิน โดยผ่านบริการธนาคาร

- บริษัท/ ห้างร้านต่าง ๆ เมื่อคณะสังคมฯ มีค่าใช้จ่ายที่จะต้องชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ คณะสังคมฯ จะดำเนินการชำระหนี้โดยจ่ายเป็นเช็คธนาคาร

ดังนั้น คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานด้านการรับเงินและการจ่ายเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment จึงได้ทำการเปรียบเทียบรูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานรูปแบบเดิมกับรูปแบบใหม่ เพื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตามตารางดังต่อไปนี้

**ตารางที่ 1** รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

| รายการ   | รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน |                 |               |                  |               |         |        |      |
|--|------------------------------------|-----------------|---------------|------------------|---------------|---------|--------|------|
|  | แบบใหม่                            |                 |               |                  |               | แบบเดิม |        |      |
|  | Cross Bank Bill Payment            | QR Bill Payment | SCB PromptPay | SCB SMART CREDIT | KTB PromptPay | เงินสด  | Pay-in | เช็ค |
| <b>1. การรับเงิน</b>   |                                    |                 |               |                  |               |         |        |      |
| <b>e-Payment / งานคลังและสินทรัพย์ / หน่วยงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน / ห้องสมุด</b>                               |                                    |                 |               |                  |               |         |        |      |
| - Biller ID : 099400015837885<br>เลขที่บัญชี 016-300325-6 ชื่อบัญชี<br>"มหาวิทยาลัยมหิดล"                                | √                                  | √               |               |                  |               | √       | √      | √    |
| -Biller ID : 099400015837812<br>เลขที่บัญชี 333-300415-3 ชื่อบัญชี<br>"มหาวิทยาลัยมหิดล"                                 |                                    | √               |               |                  |               | √       | √      |      |
| <b>e-Donation / งานคลังและสินทรัพย์ / สำนักงานคณบดี</b>  |                                    |                 |               |                  |               |         |        |      |
| - Biller ID : 09940024816890<br>เลขที่บัญชี 316-302001-0 ชื่อบัญชี<br>"มหาวิทยาลัยมหิดล"                                 |                                    | √               |               |                  |               | √       | √      |      |
| <b>2. การจ่ายเงิน</b>  |                                    |                 |               |                  |               |         |        |      |
| - การจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่ต้องจ่ายเจ้าหน้าที่ โดยมี<br>ต้นเรื่องอนุมัติเดียวกัน เช่น บริษัท/ห้างร้าน/<br>บุคคลธรรมดา ฯลฯ |                                    |                 | √             |                  |               |         |        | √    |

| รายการ  | รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน |                 |               |                  |               |         |        |      |
|---|------------------------------------|-----------------|---------------|------------------|---------------|---------|--------|------|
|   | แบบใหม่                            |                 |               |                  |               | แบบเดิม |        |      |
|   | Cross Bank Bill Payment            | QR Bill Payment | SCB PromptPay | SCB SMART CREDIT | KTB PromptPay | เงินสด  | Pay-in | เช็ค |
| - การจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่บังคับให้ต้องโอนเงินผ่านบริการธนาคารให้กับผู้รับเงินโดยตรง เช่น ค่าตอบแทนนักวิจัยบุคคลภายนอก ฯลฯ  |                                    |                 | √             | √                | √             |         |        | √    |
| <b>e-Payroll</b>  |                                    |                 |               |                  |               |         |        |      |
| - การจ่ายค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น การจ่ายเงินเดือนฯ โดยการจัดทำข้อมูลรายการ Payroll และ Pre-Registered บนระบบ SCB Business Net |                                    |                 | √             |                  |               |         |        | √    |

**จากตารางที่ 1** รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปได้ว่าการรับเงินของคณะฯ มีการชำระเงินผ่านบัญชีธนาคาร 3 ช่องทางดังนี้คือ

1. เลขที่บัญชี 016-300325-6 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล” **โดยวิธีการรับเงินแบบใหม่** ใช้การจัดทำใบชำระเงิน Cross Bank Bill Payment และแสกน QR Code ณ จุดรับชำระเงิน (1 จุด / งานคลังและสินทรัพย์) เพื่อรับเงินรายได้ต่าง ๆ ของคณะสังคมฯ เช่น ค่าสาธารณูปโภค / ค่าเช่าร้านค้า/ ค่าบำรุงภาษาชนะ/ ค่าแก๊ส/ หลักประกันสัญญา/ ค่าลงทะเบียนประชุม สัมมนาวิชาการที่จัดเก็บค่าลงทะเบียนต่าง ๆ ฯลฯ **ส่วนวิธีการรับเงินแบบเดิม** นั้น คณะสังคมฯ แต่เดิมมีการรับเงินในรูปแบบเงินสด/ Pay-in ธนาคาร / และเช็ค

2. เลขที่บัญชี 333-300415-3 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล” **โดยวิธีการรับเงินแบบใหม่** ใช้เพื่อรองรับการรับชำระเงินโดยแสกน OR code ผ่านป้ายแม่มณี ณ จุดรับชำระเงิน (2 จุด / หน่วยงาน คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน/ ห้องสมุด) และแสกนผ่านป้าย OR code หน้าเว็บไซต์หน่วยงาน เพื่อรองรับการชำระเงินรายได้ค่าธรรมเนียมจริยธรรมการวิจัยในคน / รายได้ค่าปรับห้องสมุด **ส่วนวิธีการรับเงินแบบเดิม** นั้น คณะสังคมฯ แต่เดิมมีการรับเงินในรูปแบบเงินสด/ และ Pay-in ธนาคาร

3. เลขที่บัญชี 316-302001-0 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล” **โดยวิธีการรับเงินแบบใหม่** ใช้เพื่อรองรับการรับชำระเงินบริจาค e-Donation เพื่อรองรับการรับชำระเงินที่หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกบริจาคเงินให้กับคณะสังคมฯ โดยแสกน OR code ผ่านป้ายแม่มณี ณ จุดรับชำระเงิน (2 จุด /งานคลังและสินทรัพย์ / สำนักงานคณบดี) และแสกนผ่านป้าย OR code หน้าเว็บไซต์ **ส่วนวิธีการรับเงินแบบเดิมนั้น** คณะสังคมฯ แต่เดิมมีการรับเงินในรูปแบบเงินสด/ และ Pay-in ธนาคาร

**การจ่ายเงิน** - ในรูปแบบเดิม คณะฯ มีช่องทางการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยวิธีการจ่ายเป็นเช็ค และในรูปแบบใหม่ ซึ่งปัจจุบันนี้คณะสังคมฯ มีช่องทางการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ จำแนกได้ดังนี้

1. กรณีการจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่ต้องจ่ายเจ้าหน้าที่ โดยมีต้นเรื่องอนุมัติเดียวกัน เช่น บริษัท/ห้างร้าน/บุคคลธรรมดา เป็นต้น คณะสังคมฯ จะใช้ช่องทางการจ่ายเงินโดยวิธีการจ่ายเป็นเช็ค



วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

2. การจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่บังคับให้ต้องโอนเงินผ่านบริการธนาคารให้กับผู้รับเงินโดยตรง เช่น ค่าตอบแทนนักวิจัยบุคคลภายนอก เป็นต้น คณะสังคมฯ จะใช้ช่องทางในการชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยวิธีการจ่ายโอนผ่านบริการธนาคาร SCB SMART CREDIT สำหรับบัญชีที่ผู้รับเงินปลายทางเป็นธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และสำหรับบัญชีที่ผู้รับเงินปลายทางเป็นของธนาคารอื่น ๆ

3. การจ่ายค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น การจ่ายเงินเดือน เป็นต้น คณะสังคมฯ จะใช้ช่องทางในการจ่ายเงิน โดยวิธีการจ่ายโอนผ่านบริการธนาคาร SCB PromptPay สำหรับบัญชีที่เป็นของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยการจัดทำข้อมูลรายการ Payroll และ Pre-Registered บนระบบ SCB Business Net

ส่วนในระบบการจ่ายเงินของคณะ มีรูปแบบวิธีการจ่ายชำระเงินแก่เจ้าหน้าที่ โดยผ่านช่องทางหลักๆ 2 ช่องทาง คือจ่ายผ่านบริการธนาคาร และจ่ายผ่านเซิร์ฟเวอร์ธนาคาร ซึ่งวิธีการจ่ายผ่านบริการธนาคาร ช่วยในเรื่องของการลดการสูญเสียเวลาการรอคอย ก็คือการลดระยะเวลาที่ต้องไปดำเนินการด้านธุรกรรมที่ธนาคาร โดยตรงเพื่อชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ และยังช่วยในเรื่องของการลดค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมการใช้เช็คเพื่อชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมถึงยังสามารถลดความผิดพลาดในการกรอกข้อมูลการทำรายการผ่านธนาคาร ทำให้มีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น

## วิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหน้าที่ AP

ขวัญเรือน จันทรเชื้อแถว (2566) ได้อธิบายถึงวิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหน้าที่ (AP) ไว้ว่า วิธีการชำระเงิน Payment Method \*0\* โอนผ่านบริการธนาคารรับเงินอุดหนุนเฉพาะ \*4\* โอนผ่านบริการธนาคารเงินรายได้ (กองทุนเงินรายได้) สำหรับจ่ายเงินวิจัยที่มหาวิทยาลัยรับแทนและจ่ายกลับส่วนงาน / จ่ายเงินยืมตรงจ่าย/ จ่ายค่าตอบแทนบุคคลภายนอก กรณีสร้างข้อมูลหลักเจ้าหน้าที่ โดยระบุเลขที่บัญชี SCB และ E-mail ผู้รับเงิน

วิธีการชำระเงิน Payment Method \*๑\* โอนเงินเดือน GF ผ่านบริการ SCB สำหรับจ่ายเงินเดือนคืนกลับส่วนงาน / จ่ายค่ารักษาพยาบาล /เงินช่วยเหลือ(บ้านญาติ)/ค่าทำศพ/ค่าเล่าเรียนบุตรข้าราชการ

วิธีการชำระเงิน Payment Method \*จ\* โอนผ่านบริการธนาคารแบบ SMART เงินรายได้ (กองทุนเงินรายได้) สำหรับจ่ายค่าตอบแทนบุคคลภายนอก กรณีผู้รับเงินเปิดบัญชีของธนาคารอื่นที่ไม่ใช่ SCB (โดยการขอสร้างข้อมูลหลักเจ้าหน้าที่โดยระบุเลขที่บัญชีธนาคารอื่นและ E-mail ผู้รับเงิน

วิธีการชำระเงิน Payment Method \*X\* จ่ายผ่านบริการธนาคารรับเงินอุดหนุนเฉพาะ \*Y\* จ่ายผ่านบริการธนาคารเงินรายได้ (กองทุนเงินรายได้) \*Z\* จ่ายผ่านบริการธนาคารรับเงินอุดหนุนทั่วไป สำหรับจ่ายค่าสินค้าและบริการสำหรับเจ้าหน้าที่บุคคลภายนอก (นิติบุคคล/ บุคคลธรรมดา)/ จ่ายเงินหลักประกันสัญญา กรณีไม่เลขที่บัญชีธนาคารและ E-mail และจ่ายค่าตอบแทนบุคคลภายนอก กรณีไม่เลขที่บัญชี SCB และ E-mail ผู้รับเงิน

วิธีการชำระเงิน Payment Method \*D\* จ่ายเช็คต่อเนื่อง (กองทุนเงินรายได้) \*I\* จ่ายเช็คมือ (เงินงบประมาณ) สำหรับจ่ายค่าสินค้าและบริการสำหรับเจ้าหน้าที่บุคคลภายนอก (บริษัท/ ห้างร้าน/ บุคคลธรรมดา) กรณีมีค่าปรับที่ไม่สามารถจ่ายผ่านบริการธนาคารได้ และจ่ายในกรณีเช็คด่วนที่ต้องการให้กองคลัง ออกเช็คทันทีโดยไม่สามารถรอเข้ากระบวนการของธนาคารได้

**ตารางที่ 2** จำนวนการรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2564 - 2566

หน่วย : รายการ

| การรับเงิน<br>และจ่ายเงิน  | ปีงบประมาณ 2564         |                  |  | ปีงบประมาณ 2565        |                  |  | ปีงบประมาณ 2566         |                  |  |
|----------------------------|-------------------------|------------------|--|------------------------|------------------|--|-------------------------|------------------|--|
|                            | เงินรายได้              | เงิน<br>งบประมาณ | เงินอุดหนุนเฉพาะ/<br>เงินอุดหนุนทั่วไป | เงินรายได้             | เงิน<br>งบประมาณ | เงินอุดหนุนเฉพาะ/<br>เงินอุดหนุนทั่วไป | เงินรายได้              | เงิน<br>งบประมาณ | เงินอุดหนุนเฉพาะ/<br>เงินอุดหนุนทั่วไป |
| เงินสด                     | 4                       | -                | -                                      | -                      | -                | -                                      | 3                       | -                | -                                      |
| Pay-in ธนาคาร              | 140                     | -                | -                                      | 64                     | -                | -                                      | 65                      | -                | -                                      |
| เช็ค                       | 12/<br>(D) 1<br>(Y) 811 |                  | (X) 25                                 | 34<br>(D) 5<br>(Y) 491 | (I) 1            | (X) 34<br>(Z) 4                        | 33/<br>(D) 5<br>(Y) 448 | (I) 2            | (O) 5<br>(X) 54<br>(Z) 1               |
| Cross Bank<br>Bill Payment | 362                     | -                | -                                      | 1/154                  | -                | -                                      | 1/200                   | -                | -                                      |
| QR Bill Payment            | 130                     | -                | -                                      | 459                    | -                | -                                      | 464                     | -                | -                                      |
| SCB PromptPay              | (ข) 240                 | -                | -                                      | (ข) 257                | -                | -                                      | (ข) 153                 | -                | -                                      |
| SCB SMART CREDIT           | (4) 2                   | -                | -                                      | (4) 455                | -                | -                                      | (4) 736                 | -                | -                                      |
| KTB PromptPay              | -                       | -                | -                                      | -                      | -                | -                                      | (จ) 7                   | -                | -                                      |

ที่มา : รายงานข้อมูลรับ-จ่ายในระบบ MU-ERP สำหรับปีงบประมาณ 2564 – 2566

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนการรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2564 – 2566 เมื่อพิจารณารายการรับเงินและจ่ายเงิน พบว่า

- ในปีงบประมาณ 2564 มีการรับเงินด้วยเงินสด จำนวน 4 รายการ / Pay-in ธนาคาร จำนวน 140 รายการ เป็นเช็ครับเงิน จำนวน 12 รายการ และจ่ายเงิน เงินรายได้ (D\*/Y\*) จำนวน 812 รายการ เงินอุดหนุนเฉพาะ (X\*) จำนวน 25 รายการ/ Cross Bank Bill Payment จำนวน 362 รายการ/ QR Bill Payment จำนวน 130 รายการ SCB PromptPay (ข\*) จำนวน 240 รายการ/ และ SCB SMART CREDIT (4\*) จำนวน 2 รายการ ตามลำดับ

- ในปีงบประมาณ 2565 ไม่มีการรับเงินด้วยเงินสด/ Pay-in ธนาคาร จำนวน 64 รายการ เป็นเช็ครับเงิน จำนวน 34 รายการ และจ่ายเงิน (เงินรายได้ (D\*/Y\*) จำนวน 453 รายการ /เงินงบประมาณ (I\*) จำนวน 2 รายการ /เงินอุดหนุนเฉพาะ (X\*) จำนวน 34 รายการ และเงินอุดหนุนทั่วไป (Z\*) จำนวน 4 รายการ) / Cross

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

Bank Bill Payment จำนวน 1/154 รายการ/ QR Bill Payment จำนวน 459 รายการ/ SCB PromptPay (ช\*) จำนวน 257 รายการ/ และ SCB SMART CREDIT (4\*) จำนวน 455 รายการ ตามลำดับ

- ในปีงบประมาณ 2566 การรับเงินด้วยเงินสด จำนวน 3 รายการ/ Pay-in ธนาคาร จำนวน 65 รายการ เป็นเช็ครับเงิน จำนวน 33 รายการ และจ่ายเงิน (เงินรายได้ (D\*/Y\*) จำนวน 496 รายการ เงินงบประมาณ (I\*) จำนวน 1 รายการ เงินอุดหนุนเฉพาะ (X\*/O\*) จำนวน 59 รายการ และเงินอุดหนุนทั่วไป (Z\*) จำนวน 1 รายการ) / Cross Bank Bill Payment จำนวน 1/200 รายการ/ QR Bill Payment จำนวน 464 รายการ/ SCB PromptPay (ช\*) จำนวน 153 รายการ/ และ SCB SMART CREDIT (4\*) จำนวน 736 รายการ และ KTB PromptPay (จ\*) จำนวน 7 รายการ ตามลำดับ

## บทสรุป

การพัฒนาประสิทธิภาพระบบการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้การดำเนินงานนั้นเป็นไปตาม บทบาทและพันธกิจของคณะสังคมฯ รวมถึงยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ ในการช่วยลดการรับเงินด้วยเงินสด และนโยบายการก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสดที่ยังคงต้องทำให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย รวมถึงมีความถูกต้องและลดข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

ผลการวิเคราะห์ปีงบประมาณ (2564 – 2566) ที่ผ่านมา คณะสังคมฯ จะพบว่า การรับเงินด้วยเงินสด และ Pay-in ธนาคารน้อยลง ส่วนการรับจ่ายเงินเป็นเช็คมีจำนวนรายการลดลงเช่นกัน เพราะคณะฯ มีการนำวิธีการรับชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment โดยการรับและจ่ายผ่านบริการธนาคารเพิ่มขึ้นมา แทน ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการรับจ่ายเงินของคณะสังคมฯ จะสามารถช่วยในเรื่องของการลดการใช้กระดาษ ประหยัดต้นทุนต่าง ๆ ลดความผิดพลาดในการรับ-จ่ายเงินด้วยเงินสดและเช็ค ลดการถือเงินสด เพิ่มความปลอดภัยในการเก็บรักษาเงิน โดยไม่ต้องตรวจนับและลดความเสี่ยงทางการเงิน ลดระยะเวลาในกระบวนการเบิกจ่าย และประหยัดต้นทุนในการจัดการเอกสารด้านการจ่ายเงิน โดยสามารถจ่ายผ่านบริการธนาคาร ซึ่งไม่ต้องใช้เอกสารแสดงตัวตนเพื่อรับเช็คนั้น

### ข้อจำกัด

1. เงินเข้าระบบวันถัดไป
2. ระบบยังไม่เสถียร
  - MU-ERP เชื่อมโยงกับระบบ SCB Business Net ยังไม่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม
  - SCB Business Net เรียกรายงานไม่ได้ ล่าช้า
3. ระบบการโอนเงินมีปัญหา ทำให้รายการที่โอนเงิน Biller ID คณะฯ ส่งข้อมูลไม่ถึงระบบของธนาคาร ทำให้สิ้นวันระบบไม่สามารถทำการตัดเงินและนำเงินเข้าบัญชีมหาวิทยาลัยมหิดลได้ ธนาคารจะต้องดำเนินการปรับปรุงและนำเงินเข้าบัญชีมหาวิทยาลัยมหิดลแทนในวันทำการถัดไปซึ่งรายการดังกล่าวจะแสดง

อยู่ในรายงาน Statement ของธนาคาร และจะไม่มีรายการในรายงาน Bill Payment โดยจะแสดงรายการใน Statement เป็น Unmatch Cross Bank Bill Payment

4. รหัสผ่าน (Password) ในการเข้าใช้งานระบบ SCB Business Net และระบบ BP Payin Slip มีข้อจำกัดในการใช้งาน โดยต้องกำหนดรหัสผ่าน (Password) ทุก 3 เดือน เกิดความยุ่งยากของผู้ใช้งาน เนื่องจากสับสนและลืมรหัสผ่าน ทำให้ไม่สามารถเข้าใช้งานในระบบได้ ซึ่งอาจทำให้เสียเวลาติดต่อผู้ดูแลระบบ (Company Administrator Authorizer) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อทำการ Reset รหัสผ่านใหม่

จากที่ได้กล่าวมานั้นจึงเห็นได้ว่า การพัฒนาประสิทธิภาพระบบการรับ-จ่ายเงิน ๆ จะสามารถช่วยในการประหยัดทรัพยากรและช่วยลดขั้นตอนให้มีความยุ่งยากซับซ้อนน้อยลงได้ สอดคล้องกับปรียาพร วัฒนปัญญาขจร (2560) โดยทำการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับมากที่สุดคือ ความประหยัดค่าใช้จ่าย (ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเช็คของมหาวิทยาลัยฯ และช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปธนาคาร ค่าธรรมเนียมขึ้นเช็ค)

## ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ควรมีการพัฒนากระบวนการจ่ายเงินที่สามารถโอนจ่ายผ่านบริการธนาคารโดยไม่ต้องสร้างข้อมูลหลักผู้ขายหรือเจ้าหน้าที่ในระบบ MU-ERP กรณีที่มีรายการจ่ายให้แก่บุคลากรคณะสังคมฯ ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในเรื่องของต้นทุนเช็ค และลดระยะเวลาที่ต้องนำฝากเช็คที่ทำการของธนาคาร ทำให้ลดระยะเวลาการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

---

## บรรณานุกรม

E-Payment คืออะไร?. (2019/April 8). วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก <https://www.getinvoice.net/e-payment-2/>

กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2561). คู่มือการตรวจสอบการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment). สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก [https://www.doeb.go.th/ias/data/e-payment\\_manual290861.pdf](https://www.doeb.go.th/ias/data/e-payment_manual290861.pdf)

ข่าวมหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). มหาวิทยาลัยมหิดล ก้าวสู่การเป็น Digital Convergence University. งานสื่อสารองค์กร กองบริหารงานทั่วไป สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก <https://mahidol.ac.th/th/2018/digital-convergence-university/>

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

ขวัญเรือน จันทร์เชื้อแถว. (2566). ชักซ้อมความเข้าใจการใช้งานรหัสเจ้าหนี้และวิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหนี้ (AP). เอกสารบรรยาย จัดโดยกองคลัง งานบัญชีและพัฒนาระบบ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรียาพร วัฒนปัญญาจร. (2560). ประสิทธิภาพการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของกองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566/ เข้าถึงได้จาก [http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3769/1/RMUTT\\_158624.pdf](http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3769/1/RMUTT_158624.pdf)

วิทยา อินทร์สอน. (มปป.). เทคนิคการเพิ่มผลผลิต โดยการลดการสูญเสีย. ข่าวสารเพื่อการปรับตัวก้าวทันเทคโนโลยีอุตสาหกรรม INDUSTRIAL TECHNOLOGY REVIEW, no.288. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก <http://thailandindustry.com/onlinemag/view2.php?id=1421&section=4&issues=81>

รายงานข้อมูลรับ-จ่ายในระบบ MU-ERP ปีงบประมาณ 2564 – 2566. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/financial-innovation/digital-finance/Payment-DirectionalPaper-TH.pdf>

# รายละเอียดสำหรับผู้เขียนในการส่งบทความ / รายงานวิจัยเพื่อลงตีพิมพ์ใน “วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย”

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย เป็นวารสารของศูนย์กฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ผลงานวิจัย บทความวิชาการ และเพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในทางวิชาการ

## คำแนะนำสำหรับผู้สนใจส่งบทความมาลงวารสาร

- ส่งต้นฉบับผลงานที่สรุปแล้วจำนวนไม่เกิน 15 หน้า ในระบบออนไลน์ พร้อมเขียนชื่อและเบอร์ติดต่อกลับ  
- ทางศูนย์ฯ จะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและจะติดต่อผู้เขียนในกรณีแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ Peer Review เพื่อให้ทางผู้เขียนนำไปดำเนินการแก้ไข เมื่อแก้ไขเสร็จตามที่ประเมินจาก Peer Review ให้นำต้นฉบับที่แก้ไขมาส่งพร้อมไฟล์

## • การเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (ไม่เกิน 15 หน้า)

- 1.ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2.ชื่อผู้พิมพ์และสังกัด (Author & by-line) เขียน ชื่อ นามสกุล ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในกรณีที่มีผู้พิมพ์หลายคนให้เรียงชื่อตามลำดับความสำคัญที่แต่ละคนมีส่วนร่วมในงานวิจัยนั้นโดยใช้เครื่องหมาย \* , \*\* ,\*\*\* ทำเชิงอรรถท้ายหน้า (footnote) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อสถานที่ทำงานหรือหน่วยงานและสถาบันของผู้เขียนที่เป็นปัจจุบัน
- 3.บทนำ (Introduction) ให้ข้อมูลข้อสนเทศและประเด็นสำคัญทางวิชาการรวมทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้น
- 4.หลักและคำอธิบายที่ผสมผสานกับข้อวิจารณ์โดยประกอบด้วยประเด็นย่อยหรือหัวข้อย่อยและคำอธิบายที่ผสมผสานกับข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะที่ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่
- 5.สรุป (Conclusion)
- 6.การจัดทำเชิงอรรถและบรรณานุกรม (References) อ้างอิงโดยใช้ระบบแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 (ไม่ควรเกิน 20 เล่ม)

## • การเตรียมต้นฉบับ (Original article) รายงานวิจัย (สรุปไม่เกิน 15 หน้า)

- 1.ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2.ชื่อผู้พิมพ์และสังกัด (Author & by-line) เขียน ชื่อ นามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในกรณีที่มีผู้พิมพ์หลายคนให้เรียงชื่อตามลำดับความสำคัญที่แต่ละคนมีส่วนร่วมในงานวิจัยนั้นโดยใช้เครื่องหมาย \* , \*\* ,\*\*\* ทำเชิงอรรถท้ายหน้า (footnote) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อสถานที่ทำงานหรือหน่วยงานและสถาบันของผู้เขียนที่เป็นปัจจุบัน
- 3.บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งฉบับภาษาไทยและอังกฤษต้องเป็นความเรียงย่อหน้าเดียวมีความสมบูรณ์ครบถ้วน โดยมีสาระสังเขปประกอบด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีดำเนินการวิจัย (การเก็บข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง/ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/การวิเคราะห์ผล) (Materials and Methods) และสรุปผล (Results Conclusion) จำนวนไม่เกิน 300 คำ
- 4.คำสำคัญ (Keyword) เขียนเป็นคำ หรือวลี ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ จำนวน 3 คำ
- 5.บทนำ (Introduction) ให้ข้อมูลข้อสนเทศและประเด็นสำคัญทางวิชาการรวมทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้น
- 6.วิธีดำเนินการวิจัย (Materials and methods) กล่าวถึงการออกแบบกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ทางสถิติโดยเรียงเรียงตามขั้นตอน
- 7.ผลการวิจัย (Result) รายงานและอธิบายผลที่สำคัญที่เป็นจริงอาจมีตารางและภาพประกอบไม่เกิน 4 ตารางหรือภาพไม่ซ้ำซ้อนกับคำบรรยาย

8.อภิปรายผล (Discussion) นำประเด็นที่สำคัญเป็นจริงของผลการวิจัยมาศึกษาอธิบายเรียงตามลำดับที่เสนอในผลว่าเหมือนหรือต่างจากผลการศึกษาของผู้อื่นอย่างไรโดยมีหลักฐานอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ การนำผลมาประยุกต์ใช้รวมทั้งข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

9.การจัดทำเชิงบรรณและบรรณานุกรม อ้างอิงโดยใช้ระบบแบบ APA โดยอ้างอิงไม่ควรเกิน 20 เล่ม)

#### 9.1) บรรณานุกรมหนังสือภาษาไทย

ชื่อ / ชื่อสกุล. // (ปีที่พิมพ์). // ชื่อเรื่อง. // ครั้งที่พิมพ์. // เมืองที่พิมพ์ / : ผู้รับผิดชอบการพิมพ์.

**ตัวอย่าง** การอ้างอิงในเนื้อหา : (กิติกร มีทรัพย์,2544 : 10)

กิติกร มีทรัพย์.(2544). *จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชูริกิจการพิมพ์.

#### 9.2) บรรณานุกรมหนังสือภาษาอังกฤษ

ชื่อสกุล./อักษรย่อชื่อต้น / อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี). // (ปีที่พิมพ์). // ชื่อเรื่อง. // ครั้งที่พิมพ์. // เมืองที่พิมพ์ / : ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์.

**ตัวอย่าง** การอ้างอิงในเนื้อหา : (Hartley,1989 : 97-153)

Hartley, E.K. (1989). *Childhood and Society*. 2 nd ed. New York : MC Graw -Hill.

#### 9.3) บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน. // (ปีที่พิมพ์). // ชื่อเรื่อง. // ระดับวิทยานิพนธ์, / ชื่อสาขา / คณะ // ชื่อมหาวิทยาลัย.

**ตัวอย่าง** การอ้างอิงในเนื้อหา : (ภัครพร กอบพิ่งตน,2540 : 54-69)

ภัครพร กอบพิ่งตน. (2540). *การประเมินคุณภาพการพยาบาลผู้คลอดปกติในโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

#### 9.4) บรรณานุกรมบทความจากหนังสือ

ชื่อผู้เขียน. // (ปีที่พิมพ์). // ชื่อบทความ. // ใน / ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ)(ถ้ามี). // ชื่อหนังสือ. // (หน้า / เลขหน้า), // เมือง / , / ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์.

**ตัวอย่าง** การอ้างอิงในเนื้อหา : (สมจิต หนูเจริญกุล และประคอง อินทรสมบัติ,2536 : 749-781)

สมจิต หนูเจริญกุล และประคอง อินทรสมบัติ. (2536). การประเมินผลการพยาบาล ในมยุรกา กาญจนางกูร (บรรณาธิการ). *เอกสารการสอนชุดวิชาโมเดิร์นและกระบวนการพยาบาล หน่วยที่ 8 - 15*, (หน้า 749- 781), กรุงเทพฯ , โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

#### 9.5) บรรณานุกรมบทความจากวารสาร

ชื่อผู้เขียน. // (ปีที่พิมพ์). // ชื่อบทความ. // ชื่อวารสาร, / เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), //เลขหน้า.

**ตัวอย่าง** การอ้างอิงในเนื้อหา : (วิทยาคม ยาพิศาล,2547 : 142 - 153)

วิทยาคม ยาพิศาล. (2547). การพัฒนาคุณภาพระบบงานศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่ตาม แนวทางการตรวจติดตามทางวิชาการและระบบคุณภาพ. *กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์*, 46(3), 142 - 153.

#### 9.6) บรรณานุกรมจากเว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. // (ปีที่พิมพ์). // ชื่อเรื่อง. // ชื่อเว็บไซต์ : URL

**ตัวอย่าง** การอ้างอิงในเนื้อหา : (Lynch T,1996.) ถ้าไม่มีชื่อผู้แต่งให้ใส่ชื่อเรื่องหรือดูจากเว็บว่าใครเป็นเจ้าของ

Lynch, T. (1996). *DS9 trials and tribble-ations review*. <http://www.bradley.edu/psiphi/DS9/ep/503r>.



คณะกรรมการบริหารสโมสร ประกอบดว้ย

|                                       |                                     |
|---------------------------------------|-------------------------------------|
| นายวายุ พยคฆนตร                       | ที่ปรึกษา                           |
| นางวรรณภา พรหมถาวร                    | ที่ปรึกษา                           |
| นายสายัณห์ สันทัด                     | ที่ปรึกษา                           |
| นายเดช วรเจริญศรี                     | ที่ปรึกษา                           |
| นางวรรณภา กล่อมเกลียง                 | ที่ปรึกษา                           |
| นางสาวสุคนธา อรุณภู                   | ที่ปรึกษา                           |
| นายปยุต มารยาทตร                      | ที่ปรึกษา                           |
| นายอรุณ แสนคํ                         | ที่ปรึกษา                           |
| ๑. รศ.ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล         | นายกสโมสรเสื่อปาวชิราวุธานุสรณ      |
| ๒. ผศ.วาท็ร็อยตรี ดร.ธนภณ นิธิเชาวกุล | อุปนายกสโมสรเสื่อปาวชิราวุธานุสรณ   |
| ๓. นายพรเทพ คล้ายพอคํ                 | ประธานฝ่ายฝึกอบรม                   |
| ๔. นายอนวัฒน ราชนิกุล                 | ประธานฝ่ายประชาสัมพันธ              |
| ๕. นายนาวิ โขคชัยกุล                  | ประธานฝ่ายปฏิคม                     |
| ๖. นายนรเศรษฐ์ ปาละสิงห์              | ประธานฝ่ายพัสดุ                     |
| ๗. นายอชิชนัน สิงหตระกุล              | นายทะเบียน                          |
| ๘. นายจักรพงศ ทัฬหปริญา               | เหรัญญิก                            |
| ๙. นายสรภพ แตสุวรรณ                   | เลขาธิการสโมสรเสื่อปาวชิราวุธานุสรณ |





สโมสรรเสื่อป่าวชิราวุธานุสรณ์  
38 ถ.วัดโพธิ์ไพโรจน์ ต.โพธาราม  
อ.โพธาราม จ.ราชบุรี 70120

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย  
ISSN 1686-9443



9 771686 944827 >